

*Granskning och
bedömning av
kvalitetsarbetet
vid Stockholms
universitet*

Högskoleverket 1997

Högskoleverket • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-453 70 00 • fax 08-453 70 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Stockholms
universitet**

Producerad av Högskoleverket i november 1997

Högskoleverkets rapportserie 1997:43 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--97/43--SE

Innehåll: Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Printgraf, Stockholm, december 1997

HÖGSKOLEVERKET

Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete

En av Högskoleverkets uppgifter är att granska och bedöma kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Under en treårsperiod (med start 1995/96) skall kvalitetsarbetet vid 36 svenska universitet och högskolor bedömas. Högskoleverkets granskning och bedömning av kvalitetsarbete utgör en del i statsmakternas uppföljning och utvärdering av verksamheten vid universitet och högskolor.

Högskoleverket utser särskilda bedömargrupper för varje granskning. Gruppernas bedömning görs utifrån en av lärosätet sammanställd självvärdering samt ett platsbesök på det aktuella lärosätet. En utförlig beskrivning av bedömningsprocessen och dess praktiska genomförande finns i rapporten *Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor* (Högskoleverkets rapportserie 1997:33 R) med dess bilagor *Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete* (bilaga 1) och *Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor* (bilaga 2).

Utgångspunkten för bedömningen är att varje enskilt lärosäte har ansvar för kvaliteten i sin verksamhet samt för att finna lämpliga och ändamålsenliga former för kvalitetsarbetet. Högskoleverkets bedömning syftar till att utgöra en pådrivande kraft för en ständig förbättring och förnyelse av verksamheten vid de svenska lärosätena. På så sätt vill Högskoleverket bidra till att ge goda förutsättningar för svenska universitet och högskolor att bli internationellt kända och erkända för sitt kvalitetsarbete.

Innehållsförteckning

Summary	7
1 Universitetskanslerns bedömning	10
2 Bedömargruppens arbete	15
Bedömargruppens sammansättning	15
Bedömningsprocessen	15
3 Stockholms universitet	17
Bakgrund	17
Kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet	18
4 Analys och bedömning av kvalitetsarbetet	21
4.1 Allmänna iakttagelser	21
<i>Decentraliseringsstrategin</i>	22
<i>Konsensuskulturen</i>	24
<i>Delaktighetsfilosofin</i>	25
4.2 Självvärderingen	26
4.3 Fakulteter och institutioner	27
<i>Humanistiska fakulteten</i>	27
<i>Juridiska fakulteten</i>	29
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	32
<i>Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten</i>	33
4.4 Ledning, administration och stödfunktioner	35
<i>Ledning och administration</i>	35
<i>Pedagogisk utbildning och utvecklingsarbete</i>	37
<i>Information och biblioteksservice</i>	38
<i>Informationsteknik</i>	39
<i>Studentservice</i>	40
<i>Jämställdhetsfrågor</i>	40
4.5 Studenternas medverkan i kvalitetsarbetet	41
4.6 Internationellt perspektiv	43
4.7 Bedömningsaspekter	44
<i>Mål och strategi för kvalitetsarbetet</i>	44
<i>Ledarskap och organisation</i>	45
<i>Delaktighet och integration</i>	46
<i>Utvärdering och uppföljning</i>	47
<i>Intressentsamverkan och externa relationer</i>	47

5 Sammanfattande synpunkter och rekommendationer	50
Bilaga 1	53
Material som överlämnats till bedömargruppen	53
Bilaga 2	55
Program för bedömargruppens besök vid Stockholms universitet 30 september – 3 oktober 1997	55
Bilaga 3	57
Personer som bedömargruppen träffade under platsbesöket	57

Summary

The present report describes, analyses and gives recommendations concerning the quality development efforts at the Stockholm University. It is the outcome of one of the quality audits of all 36 Swedish universities and university colleges conducted by the National Agency for Higher Education (Högskoleverket).

Stockholm University was founded in 1878 as a private, autonomous academic institution, intended as a free alternative to the traditional universities in Uppsala and Lund. However, as the institution grew, it gradually became more and more similar to the universities, and when in 1960 it finally was converted into a public university, teaching and research at Stockholm was essentially equivalent to that of any other university.

Stockholm University today is a modern city university, with nearly 35 000 students, but parts of its heritage are still evident in the academic culture of the university. Located in the country's capital city, it also has advantages and problems that other institutions do not have.

The audit team identifies three key concepts that seem to characterise the academic culture at Stockholm, namely

- decentralisation,
- consensus and
- participation.

The decentralisation strategy permeates the university in practically all matters, and appears to be generally accepted. It is also a necessity: the academic culture at a university implies a high degree of autonomy for faculties, departments and individual academics. An important effect of decentralisation has been a general commitment to quality improvement at all levels in the university organisation, and especially at the department level.

In this respect the strategy has clearly been successful. On the other hand, an adverse effect is that the role of the centre – the university board and the vice-chancellor's office – has been reduced to setting time-tables and defining the

framework for departments' and faculties' quality enhancement efforts. In the view of the audit team, a primary obligation of the central academic management of the university should be to set priorities and formulate some common strategic goals for the university as a whole. The lack of common strategies for quality enhancement must be regarded as a weakness, the report concludes.

A characteristic of the academic culture at Stockholm is also the desire for consensus in all matters. The audit team encountered a remarkable, and admirable, loyalty towards the university and its culture from faculty and department representatives as well as from students. This, they conclude, is doubtless one of the university's strengths – but the consensus culture can also become a weakness if too much of strategies and goals remains implicit and tacit.

Participation is a main characteristic of Stockholm University, according to the university's own self-evaluation. The audit team agrees with this description; they were impressed by the degree of involvement in and commitment to quality development displayed by academic staff. On the other hand, in their view a negative effect of the participation philosophy is the large number of members in the academic bodies, which in practice means that real decision-making tends to be confined to a very limited circle of persons.

After describing the way the four faculties – Humanities, Law, Social Sciences and Science – deal with quality development issues, the report concludes with some summative judgments. The audit team sums up by stating that the quality enhancement efforts at Stockholm University are both very extensive and highly commendable, especially at the department level. The role of the centre has mainly been to set the time-table and the organisational framework for the process – but at the same time their efforts to stimulate and encourage the interest in quality development seem to have been very fruitful.

However, in the view of the audit team, the centre should also take the responsibility for defining quality goals for the university as a whole. The need for an over-all strategy becomes particularly apparent when resources are getting scarce and structural changes are required. Furthermore, clearly defined strategic goals are a necessity if the centre is to be able to react

adequately to needs identified in the quality process. Implementation of such quality goals must also be followed up actively.

The report ends with a number of recommendations to the university. Some of the main recommendations are the following.

The university should, according to the views of the audit team,

- consider a general strategic plan for the future development of the university,
- prepare a university-wide programme for quality development,
- initiate a general analysis of the needs and demands on the university from the surrounding society,
- increase student involvement in quality development,
- improve information to the students,
- try to find forms for taking advantage of the university's total competence in teaching and research to promote and support multidisciplinary programmes,
- re-evaluate the size of the academic bodies and the department structure at the university.

1 Universitetskanslerns bedömning

Historiskt och idémässigt är Stockholms universitet sprunget ur Stockholms högskola som grundades med uppgiften att vara ett alternativ till den högre akademiska utbildningen som gavs vid de traditionella, klassiska universiteten, Uppsala och Lund. Även om det är först på senare tid som Stockholms universitet har fått karaktären av storstadsuniversitet så fanns grundförutsättningar för detta i det liberala bildningsideal som var ledmotivet för högskolan. Den var mer av en mötesplats för nya tankar och idéer än en utbildningsanstalt för att tillgodose samhällets behov av högre utbildad arbetskraft, framförallt ämbetsmän i staten.

Även om tiderna och universitetet med dem har förändrats, så kan det vara betydelsefullt att påminna om denna ursprungsidé för att kunna förstå och bedöma strategin och uppläggningsen av det kvalitetsarbete som i många avseenden så framgångsrikt bedrivs vid Stockholms universitet. Kvalitetsarbete handlar i hög grad om den kultur till ständig förbättring som råder, eller bör råda, vid ett universitet eller högskola. En sådan kultur präglas av både tradition och förnyelse.

Den högt kvalificerade bedömargrupp som har gjort utvärderingen av kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet har också tagit den historiska utvecklingen av läroanstalten som utgångspunkt för sitt arbete. Eftersom de alla kommer från andra universitet eller verksamheter är det givet att de delvis representerar andra synsätt på och erfarenheter av ett universitet och dess kultur. Detta gäller kanske speciellt diskussionen om universitetets ledning och dess ansvar för det totala kvalitetsarbetet som bedrivs vid universitetet.

Ledningsfilosofin vid Stockholms universitet är byggd på en decentraliseringsstrategi, en konsensuskultur och en delaktighetsfilosofi. Alla dessa tre element påminner i vissa avseenden om kännetecknen för en storstadskultur i allmänhet.

Trots storstadens ansamling av människor upplevs den som en decentraliserad boendemiljö med ett antal mötesplatser för människor, funktioner, idéer

som tjänar som 'noder' i detta nätverk för att använda dagens modeord. För att livet i en storstad med dess mångfald skall löpa rimligt friktionsfritt råder också en implicit konsensusöverenskommelse med en hög grad av självständighet och oberoende, något som ibland kan få den negativa effekten att övergå till anonymitet, ensamhet och t.o.m. främlingskap. Samtidigt krävs det emellertid en allmän lojalitet och delaktighet för att ge en storstad dess karaktär och kultur av gemenskap och möjligheter att åstadkomma verksamhet som endast storstadens storlek medger.

Det är givet att denna analogi inte kan, får eller skall drivas för långt men den kanske kan vara intressant nog att reflektera över.

Ett grundläggande drag i det nya svenska högre utbildningssystemet är decentraliseringen där ett universitet eller en högskola är en självständig, autonom, professionell och självreglerande organisation med ett eget, individuellt ansvar för sin verksamhet och dess kvalitet. Det är också utgångspunkten i Högskoleverkets utvärdering och bedömning av kvalitetsarbetet. Men för att detta system skall fungera tillfredsställande för alla intressenter erfordras en extern insyn och bedömning som ger underlag för ett eget kritiskt tänkande och egna aktioner.

Ett genomgående drag i de utvärderingar av kvalitetsarbetet som hitintills gjorts av ungefär hälften av landets universitet och högskolor är att det ofta har fått ett visst genomslag på ledningsnivån men många gånger inte har trängt ut till prefekter, personal och studenter på institutionsnivån. För Stockholms universitet tycks det motsatta förhållandet råda. Genom att konsekvent följa den decentraliseringspolicy som gäller vid universitetet har universitetsledningen lagt ut kvalitetsarbetet på institutionerna med mycket liten styrning av innehållet.

En konsekvens av den tillämpade policyn är att institutionerna och fakulteterna uppenbarligen är aktivt engagerade i ett förbättringsarbete, ett kvalitetsarbete. Universitetet har lyckats väl med sin målsättning att genom sin decentraliseringspolicy få igång kvalitetsarbete på institutionsnivå. Flera har på eget initiativ själva genomfört utmärkta utvärderingar.

Däremot konstaterar bedömargruppen att de rapporter om kvalitetsarbetet som skickas 'uppåt' mot universitetsledningen inte alltid får den uppmärksamhet som förväntas eller åstadkommer några reaktioner från ledningens

sida. Om så är fallet kommer detta med stor sannolikhet att leda till att intresset försvagas för att ägna sig åt kvalitetsfrågor på institutionsnivå.

Enligt bedömargruppens uppfattning och observation har detta haft som en mycket allvarlig följd att det huvudsakligen saknas en strategi för innehållet i kvalitetsarbetet på övergripande nivå.

Det finns givetvis all anledning att respektera det medvetna beslutet från universitetsledningens sida att decentralisera kvalitetsarbetet så långt som möjligt och att se till att det goda exemplet sprids. Det befrämjar mångfalden inom universitetet och tillåter olika ansatser av kvalitetsarbete. Samtidigt delar jag bedömargruppens åsikter att universitetet onödigt avhänder sig ett styrinstrument för just universitetsövergripande frågor. Det är givetvis inte fråga om att detaljstyra institutioner och fakulteter men däremot att öka känslan och kulturen av samhörighet inom universitetet. Samtidigt skall man ju heller inte blunda för det faktum att en högre grad av översyn och insyn i institutionsförhållandena från universitetsledningens sida kan vara befogad och berättigad. Detta gäller speciellt i tider av nedskärningar, då prioriteringar blir helt nödvändiga. En sådan översikt är också en nödvändig förutsättning för nya initiativ från universitetsledningens sida som kräver institutions- och fakultetsöverskridande handlingar.

Stockholms universitet är en viktig medlem av den familj av universitet och högskolor som är belägna i Stockholm. De flesta ligger också inom ett relativt samlat geografiskt område. Sammantaget är Stockholm ett mycket kraftfullt utbildningscentrum i Europa. Det råder en god anda av förståelse och respekt för varandra mellan familjemedlemmarna. Utifrån kan det dock synas som en högre grad av samverkan borde kunna ske. Då de olika universiteterna och högskolorna representerar olika fakulteter och kulturer skulle ett större samarbete kunna vara en viktig kvalitetsdrivande kraft och skapa en positiv mångfald. I förhållande till andra universitet i Sverige är Stockholms universitet fakultetsmässigt mer begränsat. Ett närmare samarbete mellan läroanstalterna i Stockholm skulle mer än väl kunna kompensera detta. Det är möjligt att det fortfarande finns en viss kvardröjande tvekan till detta genom tidigare okända, dock lyckligtvis ej genomförda, förslag till en administrativ sammanslagning.

Det är glädjande att notera att nykomlingen Södertörns högskola får ett starkt stöd från Stockholms universitet och dess ledning.

Även om bedömaregruppen endast i förbigående kommenterar vad som upplevs som relativt svaga näringslivskontakter vill jag understryka behovet av sådana. Inte endast för att bibringa näringslivet och övriga samhället kunskap och kompetens från universitetet utan i lika hög grad tillföra universitetet erfarenhetskunskap och aktuella frågeställningar. En starkare och bredare samhällskontakt, framförallt med näringslivet skulle kunna vara en viktig faktor i ett ständigt förbättringsarbete.

Jag vill gärna instämma i bedömaregruppens uppskattning av studenternas delaktighet i universitetets verksamhet och i dess kvalitetsarbete. Jag har personligen mycket positiva erfarenheter av engagerade studenter vid Stockholms universitet. Men det finns en ännu större skara av mer anonyma studenter för vilka universitetet också är relativt anonymt. Även om detta faktum delvis är en oundgänglig konsekvens av att vara ett storstadsuniversitet, så bör det observeras att ett brett studentengagemang är en dynamisk kraft för att åstadkomma ett gott kvalitetsarbete.

De kursutvärderingar som görs kan vara en viktig informationskälla för förbättringar inte enbart för de enskilda institutionerna utan även för universitetet som helhet. Likaså är de uppföljningar som delvis sker av studenter efter det att de har lämnat universitetet ett viktigt led i det goda kvalitetsarbetet.

Jämställdhetsarbetet prioriteras helt korrekt av universitetets ledning som en viktig kvalitetsfaktor. Även om de processer som ger resultat är långsamma och till synes tröga så är det ett systematiskt, tålmodigt jämställdhetsarbete som på sikt kommer att ge den bästa utdelningen.

Den moderna informationstekniken, IT, tar ju i viss omfattning bort nackdelen med det geografiska avståndet för en effektiv kommunikation. Men det är givetvis heller ingen nackdel med ett kort geografiskt avstånd för att med hjälp av IT öka samverkan mellan olika intressenter. Stockholmsregionen borde vara en nästan ideal miljö för att med hjälp av IT skapa ett fungerande nätverk mellan samhälle, näringsliv, utbildning, forskning och den offentliga sektorn liknande det som har skett på flera andra håll i världen. Stockholms universitet har en IT-policy som rätt genomförd borde kunna vara en stark drivkraft för att skapa ett sådant samverkansnät i stockholmsregionen. Åtgärder i denna riktning bör intensifieras.

För att IT skall kunna påverka undervisningen på ett konstruktivt sätt fordras en förändring och förnyelse av den pedagogiska grundsynen. Ett steg i rätt riktning är den nyligen ledigförklarade tjänsten som IT-pedagog vid Stockholms universitet liksom det uppfinningsrika och kostnadseffektiva sättet att utannonsera den genom en kort hänvisning till universitetets hemsida i pressen.

Sammanfattningsvis instämmer jag i bedömarens slutsats att ett mycket gott kvalitetsarbete bedrivs vid Stockholms universitet på institutions- och fakultetsnivå. Enligt min och bedömarens mening bör dock universitetets ledning på allvar ta till förnyad prövning ett mer aktivt deltagande av övergripande karaktär. Ett starkt deltagande från studenthåll i denna process skulle åstadkomma en nödvändig förankring. En mer aktiv kontakt med näringslivet och samhället i stort samt med högskolorna i stockholmsregionen skulle kunna ge upphov till goda uppslag av kvalitetshöjande karaktär för hela universitetet.

Jag ser fram mot fortsatta kontakter med Stockholms universitet för att följa utvecklingen av kvalitetsarbetet och dess effekter på universitetets verksamhet.

Stig Hagström
universitetskansler

2 Bedömargruppens arbete

Bedömargruppens sammansättning

Bedömargruppen har haft följande sammansättning:

- Gunilla Gren-Eklund, Uppsala universitet, professor i indologi, särskilt sanskrit
- Johan Holmberg, student, Uppsala universitet
- Hans Näslund, avdelningsdirektör, Lunds universitet, gruppens sekreterare
- Lucy Smith, rektor, Universitetet i Oslo, professor i rettsvitenskap
- Bengt E Y Svensson, prorektor, Lunds universitet, professor i teoretisk fysik, gruppens ordförande
- Claes Östberg, vice verkställande direktör, Nordbanken

Ola Román har varit Höskoleverkets kontaktperson.

Bedömningsprocessen

Bedömningsprocessen inleddes med ett upptaktsmöte den 7 april 1997 mellan universitetsledningen – rektor och förvaltningschef samt chefen för planeringsenheten – och bedömargruppens ordförande och sekreterare tillsammans med Höskoleverkets kontaktperson. Vid mötet diskuterades bedömningens uppläggning och tidsplanen för arbetet.

Universitetets självvärdering förelåg den 20 augusti 1997 i form av en sammanfattande rapport samt en pärm med bilagor. Inför platsbesöket har gruppen på egen begäran fått del av visst ytterligare material. Materialet finns förtecknat i bilaga 1.

I början av september 1997 deltog gruppens medlemmar i Höskoleverkets introduktionsseminarium för nya bedömargrupper. Vid ett internt planeringsmöte i mitten av månaden diskuterades platsbesökets uppläggning med utgångspunkt i självvärderingsmaterialet från Stockholms universitet, och en förteckning över frågor som borde bevakas sammanställdes. Denna genomgång har visat sig vara en ovärderlig del i förberedelserna för platsbesöket. Ett sista förberedande möte ägde rum på eftermiddagen den 30 september omedelbart före platsbesöket.

Platsbesöket inleddes på kvällen den 30 september och avslutades på eftermiddagen den 3 oktober. Besöket var omsorgsfullt förberett från universitetets sida och gruppen fick förträfflig assistans under det intensiva programmet.

Besöket inleddes och avslutades med samtal med universitetsledningen. Vidare träffade gruppen fakultetsledningen, företrädare för institutionerna och studentrepresentanter från var och en av de fyra fakulteterna. I programmet inrymdes också tre institutionsbesök, en överläggning med de externa ledamöterna i universitetsstyrelsen, samtal med företrädare för några centrala stödfunktioner och ett sammanträffande med representanter för Stockholms universitets studentkår. Det fullständiga programmet återges i bilaga 2.

Sammanlagt träffade bedömargruppen ca 160 personer under de tre dagar som platsbesöket omfattade (se bilaga 3). Många av samtalen blev givetvis alltför korta, och de vi samtalade med kan kanske tycka att de inte fått möjlighet att ge en heltäckande bild av sin verksamhet. Sammantaget menar vi ändå att gruppen genom dessa sammanträffanden och det skriftliga materialet har fått en tillfredsställande överblick över kvalitetsarbetets uppläggning vid Stockholms universitet.

3 Stockholms universitet

Bakgrund

Stockholms högskola – som med tiden utvecklades till Stockholms universitet – startade 1878 under blygsamma former.

Högskolan var, liksom den något senare motsvarigheten i Göteborg, en frukt av ett liberalt bildningsideal från 1800-talets mitt. Den var avsedd att vara en mötesplats för fri intellektuell verksamhet – ett alternativ till de gamla universiteten i Uppsala och Lund med deras förstelnade former. Till en början förekom t.ex. inga examina vid högskolan. Trots begränsade ekonomiska resurser lyckades högskolan under sina första decennier knyta flera mycket framstående vetenskapsmän och kulturpersonligheter till verksamheten.

Högskolan tillkom med starkt lokalt stöd, både från lokala politiker och från enskilda donatorer. Inte förrän 1948 började staten bidra med medel till Stockholms högskola. Redan 1904 fick emellertid högskolan statlig examensrätt och ställdes därmed under universitetskanslerns och regeringens inseende.

Från början hade högskolan sin tyngdpunkt i de naturvetenskapliga ämnena; först senare kompletterades ämnesutbudet med juridisk utbildning och ännu senare, ett stycke in på 1900-talet, med humaniora.

Efter hand kom högskolans utbildning och ämnesutbud alltmer att närma sig vad som fanns vid de gamla universiteten. När högskolan 1960 ombildades till statligt universitet var verksamheten i allt väsentligt jämförbar med den vid övriga universitet.

Fortfarande är dock av historiska skäl teknisk, medicinsk, odontologisk och konstnärlig utbildning organiserad i separata högskolor i Stockholm. Stockholms universitet skiljer sig alltså från övriga universitet genom att verksamheten endast omfattar de juridiska och filosofiska fakulteterna – dvs. humanistisk, samhällsvetenskaplig och naturvetenskaplig fakultet. Även lärarutbildningen är i Stockholm organiserad i en egen högskola. Genom tillkomsten av Södertörns högskola har dessutom en helt ny utbildnings-

institution i regionen skapats som en avknoppning från i första hand Stockholms universitet.

Under 1960-talet och följande decennier ökade studentantalet kraftigt: från ca 7 500 år 1960 till dagens nära 35 000. Genom högskolereformerna 1964 och 1977 har också en rad tidigare fristående utbildningsinstitutioner inlemmats i universitetet.

Stockholms universitet är en attraktiv utbildningsinstitution: antalet sökande per utbildningsplats är högre än vid andra jämförbara högskolor. Det innebär också att de studenter som antas i regel är väl kvalificerade, vilket i sin tur kan förmodas få positiva effekter för utbildningens kvalitet.

Stockholms universitet av i dag är ett modernt storstadsuniversitet, men arvet från högskoletiden har bidragit till den kultur som präglar universitetet och som i flera avseenden skiljer det från de gamla universiteten. Som huvudstadsuniversitet har Stockholms universitet också speciella problem och förutsättningar som andra universitet inte har.

I avsnitt 4 diskuterar vi de konsekvenser detta har fått för kvalitetsarbetet vid universitetet.

Kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet

Stockholms universitet har valt decentraliseringen som organisatorisk strategi. Detta gäller även kvalitetsarbetet, där strategin har varit att lägga huvudansvaret på de enskilda institutionerna. De riktlinjer för arbetet med kvalitetsutveckling som fastställts av universitetsstyrelsen (senast våren 1996) har begränsats till anvisningar om hur arbetet skall läggas upp och organiseras. Universitetsledningen har medvetet avstått från centrala initiativ i kvalitetsarbetet: man har valt att inte ha någon central kvalitetsgrupp, man har inget gemensamt program för utvärdering och uppföljning och inget övergripande kvalitetsutvecklingsprogram.

Skälet är enligt självvärderingen att detta skulle kräva centrala beslut om vad fakulteter och institutioner skall ägna sig åt. I den organisationskultur som gäller vid universitetet är det nämnder och institutioner som bör fatta denna typ av beslut. Följden av detta är bl.a. att utvärderingar av verksamheten har genomförts vid vissa institutioner eller fakulteter, men inte genomgående.

Kärnan i universitetets kvalitetsarbete är arbetet med institutionsspecifika och nämndspecifika kvalitetsprogram. Universitetsledningens uppgifter i kvalitetsarbetet, med den organisationsmodell som valts, beskrivs i självvärderingsdokumentet på följande sätt:

- att ge en fast organisatorisk och tidsmässig ram för processen
- att formulera mål för vad som skall uppnås
- att mobilisera organisationen
- att ge en sammanhållen ram för presentation av aktiviteter och resultat
- att avläsa effekter och vidta nödvändiga åtgärder
- att svara för spridning av resultaten.

I granskningen av kvalitetsarbetet har bedömargruppen bl.a. sökt bedöma i vilken utsträckning universitetets ledning lyckats förverkliga den på detta sätt beskrivna målsättningen.

1993 anmodade universitetsstyrelsen institutioner och nämnder att utarbeta treårsprogram med kvalitetshöjande åtgärder. Programmen, som skulle omfatta hela verksamheten, lämnades in till universitetsstyrelsen. 1996 redovisade institutioner och nämnder resultatet av den första treårsperiodens arbete. Våren 1997 förelåg nya program för nästa treårsperiod. Några närmare direktiv för utformningen av och innehållet i dessa program har inte lämnats; de har också blivit relativt olikartade till både form och innehåll.

De årliga s.k. campuskonferenserna, där olika aspekter av kvalitetsarbetet ställs i fokus och där deltagare från olika institutioner och fakulteter får tillfälle att utbyta erfarenheter, har såvitt vi kan bedöma haft en stor betydelse för utvecklingen.

Stockholms universitet har tidigare genomgått en utvärdering av liknande slag som den som nu genomförts: en av de enheter som deltog i det pilotprojekt som dåvarande Kanslersämbetet anordnade 1994/95 för att prova ut metoder för utvärdering av kvalitetsarbetet var matematisk-naturvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet.

Under våren 1997 togs ett intressant grepp i form av en intern utvärdering, där fyra grupper av bedömare från andra fakulteter inom universitetet granskade fakulteternas kvalitetsarbete med utgångspunkt i Högskoleverkets riktlinjer. Syftet var att delvis att ge en förövning till vårt platsbesök men framför allt att ge universitetsledningen en möjlighet att följa upp

fakulteternas arbete med kvalitetsutveckling. Ett kortfattat referat av dessa bedömningar har ingått i underlaget för vår bedömning. Fakulteterna skall redovisa vidtagna och planerade åtgärder före den 1 november 1997.

Den samlade dokumentationen av universitetets kvalitetsarbete har blivit mycket omfattande. Till den sammanfattande självvärderingen har fogats en bilagepärm med vissa bakgrundsdokument (bl.a. ett antal måldokument som fastställts av universitetsstyrelsen), självvärderingar från samtliga fakulteter samt en lägesrapport från studentkåren om studentinflytandet vid Stockholms universitet. Bedömargruppen har dessutom haft tillgång till aktuella kvalitetsutvecklingsprogram och rapporter från samtliga institutioner (fem pärmar som tillställdes sekretariatet redan under våren 1997). Inför platsbesöket fick gruppen på begäran del av visst ytterligare material. Under platsbesöket har ytterligare ett omfattande bakgrundsmaterial ställts till gruppens förfogande, som det dessvärre inte varit möjligt att penetrera.

En intressant belysning av kvalitetsarbetet ges i det extranummer av universitetets personaltidning SU-nytt som publicerades i september 1997 inför bedömargruppens platsbesök.

4 Analys och bedömning av kvalitetsarbetet

Stockholms universitet är ett intressant lärosäte med i många avseenden unika kvaliteter. Det bedrivs ett omfattande och ofta framgångsrikt arbete för att utveckla kvaliteten i verksamheten. Vår ambition är att bidra med konstruktivt kritiska synpunkter som kan gagna den fortsatta utvecklingen, hela tiden med universitetskanslerns motto "Granska för att främja" för ögonen.

Det är samtidigt viktigt att hålla i minnet att bedömningar av detta slag alltid är subjektiva, baserade på bedömargruppens bakgrund och erfarenheter. Det är Stockholms universitet som skall ta ställning till i vilken omfattning våra synpunkter är tillämpliga i den verklighet som råder i Stockholm; det är bara de berörda – inom universitetsledning, fakulteter och institutioner – som kan avgöra om och hur det vi framför kan bidra till bättre kvalitet i verksamheten.

Granskningen av kvalitetsarbetet skall enligt Högskoleverkets direktiv avse verksamheten som helhet, men med fokusering på grundutbildningen. Underlagsmaterialet från Stockholms universitet berör både grundutbildning, forskarutbildning och forskning. Vår granskning har i huvudsak koncentrerats till kvalitetsarbetet beträffande utbildningen, såväl grundutbildning som forskarutbildning. Vi har däremot inte ansett oss ha möjlighet att, annat än mycket perifert, inom ramen för denna granskning gå in på en bedömning av kvalitetsarbetet inom forskningen.

4.1 Allmänna iakttagelser

Som redan nämnts har vi tyckt oss märka att det akademiska kulturklimatet vid Stockholms universitet i flera avseenden är annorlunda än i t.ex. Uppsala eller Lund.

Det är framför allt tre nyckelbegrepp som vi ser som utmärkande för kulturen vid Stockholms universitet:

- decentraliseringsstrategin,
- konsensuskulturen och
- delaktighetsfilosofin.

Dessa tre begrepp hänger nära samman och är beroende av varandra. I vår diskussion i det följande flyter de delvis samman.

Många av de iakttagelser vi gjort vid Stockholms universitet har sitt ursprung i denna kultur, som ytterligare förstärkts och utvecklats av den nuvarande universitetsledningen.

Decentraliseringsstrategin

Stockholms universitet präglas av en hög grad av decentralisering. Universitetets självvärderingsrapport ägnar stort utrymme åt beskrivning av och argumentation för decentraliseringen som en medvetet vald strategi. Man pekar på tre huvudmotiv för denna strategi:

- Övertygelsen om att besluten blir bättre om de fattas nära de berörda.
- Beslutens legitimitet: detaljbeslut från ledningen minskar legitimiteten.
- Egen beslutanderätt skapar större intresse för de frågor som skall avgöras.

Under våra samtal kunde vi konstatera att denna strategi förefaller allmänt accepterad i hela organisationen, från universitetsledningen till institutionsnivån. I en mening är den också en nödvändighet: den akademiska kulturen vid ett universitet förutsätter en hög grad av autonomi för de enskilda enheterna. Även i kvalitetsarbetet har det varit en styrka att fakulteter och institutioner i stor utsträckning har kunnat utforma sitt program efter sina speciella behov. Decentraliseringen har inneburit att engagemanget och delaktigheten i kvalitetsarbetet har blivit omfattande inte minst på institutionsnivå. På detta sätt har strategin varit framgångsrik och vitaliserat kvalitetsarbetet.

Ansvaret för kvalitetsutvecklingen, och för verksamhetsplaneringen överhuvudtaget, ligger enligt denna strategi på basenheterna inom universitetet, dvs. institutionerna. Universitetsledningens främsta uppgift i kvalitetsarbetet har varit att ange den organisatoriska och tidsmässiga ramen för processen, dvs. en tidtabell för när planer och rapporter skall föreligga och vart de skall sändas. Ledningen skall, framhåller man, inte föreskriva för institutionerna *hur* de skall bedriva sitt kvalitetsarbete; dess uppgift är att se till *att* det bedrivs ett kvalitetsarbete.

Som en följd av denna strategi har Stockholms universitet valt att inte utarbeta en samlad strategisk plan eller ett gemensamt kvalitetsutvecklingsprogram. Universitetsstyrelsen har fastställt ett antal måldokument som var för sig är genomtänkta och välformulerade, men prioriteringen dem emellan synes inte ha baserats på någon övergripande strategi: "man bearbetar en fråga i sänder", som det uttrycktes vid vårt besök. Dessa måldokument är oftast relativt allmänt hållna, och har i regel inte åtföljts av konkreta handlingsplaner, vare sig gemensamma eller fakultetsspecifika. Ett undantag utgör det senaste måldokumentet för IT-frågor, som åtföljs av tio generella handlingsprogram avseende olika aspekter av IT-användning. Som ett led i detta arbete har dessutom varje fakultet anmodats att utarbeta en plan för IT-användning inom det egna området.

Generellt förefaller det dock som om måldokumentet, i den mån de är kända, mera ses som åsiktsyttringar från universitetsledningen än som uttryck för en strategisk ledning av verksamheten. Ett exempel, som bekräftades vid alla våra samtal, är att den mycket tydliga rekommendation att anlita externa examinatorer och utveckla ett externt bedömningssystem, som finns i måldokumentet för kvalitet i grundutbildningen, inte förefaller ha föranlett några åtgärder på fakultets- eller institutionsnivå. "Sådana propäer prövar vi självständigt", uttryckte sig en fakultetsrepresentant.

Det finns enligt vår uppfattning anledning att ifrågasätta den valda strategin. Decentralisering och respekt för den akademiska friheten är inte oförenliga med övergripande strategisk planering på ledningsnivå. I kvalitetsarbetet på lärosätetsnivå bör ledningens uppgift framför allt vara att följa upp och reagera på de utvecklingsbehov som manifesteras på basplanet. Men det förutsätter att det finns vissa gemensamma strategiska prioriteringar som kan läggas till grund för adekvata åtgärder. Att man saknar en gemensam strategi och övergripande kvalitetsmål för universitetet som helhet är som vi ser det ett tecken på att universitetsledningen avhänt sig delar av ledningsansvaret, och detta gäller såväl kvalitetsarbetet som den strategiska ledningen överhuvudtaget.

Bristen på övergripande strategi blir särskilt riskabel när resurserna minskar och strukturförändringar blir nödvändiga. De prioriteringar som ledningen då tvingas till måste kunna förankras i en långsiktig plan och bygga på en vision för framtiden. Risken är annars att de blir alltför kortsiktiga eller rentav destruktiva.

Den administrativa beslutsstrukturen förefaller inte ha decentraliserats i samma grad som ledningsansvaret för verksamheten. Det är tydligt att man inte har delegerat alla beslut som skulle kunna fattas på lägre nivå i organisationen. Detta kan medföra en risk för obalans mellan verksamhetsledning och administration, som det finns anledning att uppmärksamma.

Konsensuskulturen

Strävan till största möjliga samstämmighet, till konsensus, förefaller vara ett utmärkande drag i den akademiska kulturen vid Stockholms universitet. Det tar sig uttryck både i den administrativa ärendehandläggningen och i attityderna hos dem vi mötte. Genom ett omfattande remissförfarande söker man ge alla berörda tillfälle att säga sin mening innan viktiga beslut fattas. De flesta vi talade med föreföll också angelägna att undvika uttalanden som kunde tolkas som uttryck för oenighet inom fakulteten eller institutionen eller i förhållande till universitetet som helhet. Vi mötte en påfallande och beundransvärd lojalitet med Stockholms universitet och dess akademiska kultur, såväl hos fakultets- och institutionsföreträdare som hos de studenter vi träffade.

Denna konsensuskultur, som vi skulle vilja kalla den, förstärks av de universitetsgemensamma arrangemang som regelbundet anordnas – kanske särskilt de mycket uppskattade campuskonferenserna, men också de varje termin återkommande prefektmötena som universitetsledningen inbjuder till. Arrangemang av detta slag har uppenbarligen spelat en stor roll för sammanhållningen och gemenskapen inom universitetet. Regelbundna studierektorskonferenser fyller en motsvarande funktion inom respektive fakultet. Vårt intryck är att universitetets nuvarande ledning har spelat en stor roll för denna utveckling.

Konsensuskulturen är otvivelaktigt en styrka för universitetet: de flesta känner sig delaktiga i verksamheten och solidariska med organisationen. Men den kan också utgöra en svaghet om alltför mycket av mål och strategier förblir utsagt och underförstått. Som framhålls i självvärderingsrapporten ”styr verksamheten i stor utsträckning av självklara, underförstådda mål om vilka konsensus föreligger”. Det kan leda till att nya medlemmar i organisationen – särskilt studenterna – för vilka de underförstådda målen inte är lika självklara får svårt att medverka i processen och därmed blir mindre delaktiga.

Strävan efter konsensus kan dessutom medföra att man blir benägen att skyla över problemen i stället för att föra upp dem till öppen diskussion. Ett tydligt uttryck för denna tendens finns i självvärderingsrapportens påpekande att man inte ägnar tid och kraft åt ”identifikation och dokumentation av brister som kanske redan är väl kända”, vilket sägs innebära att det är ”möjligt att direkt och utan dröjsmål genomföra förbättringar”. Att bristerna identifieras och tydligt dokumenteras är enligt vår uppfattning en nödvändig förutsättning för verkningsfulla förbättringsåtgärder.

Delaktighetsfilosofin

Allas delaktighet i kvalitetsarbetet är en av de aspekter som enligt Högskoleverkets anvisningar bör granskas i bedömningen av kvalitetsarbetet. Som påpekas i självvärderingen lägger Stockholms universitet stor vikt vid delaktigheten. Den organisation av kvalitetsarbetet som man valt innebär att flertalet lärare och ett stort antal studenter vid alla institutioner på något sätt har blivit delaktiga i någon fas av kvalitetsarbetet. Vid platsbesöket blev vi imponerade av det intresse för och det engagemang i kvalitetsarbetet som visades av många av de institutionsföreträdare som vi träffade. Från flera håll vittnade man om att arbetet med institutionsprogrammen och impulserna från andra institutioner hade vänt en inledande skepsis till ett allt större engagemang för kvalitetsfrågorna.

Vårt bestämda intryck är att kvalitetsarbetet med den uppläggnings det fått i Stockholm generellt sett är väl förankrat i organisationen. Dock måste det också sägas att vi i några fall mötte reaktionen att det omfattande arbetet med dokumentation av program och rapporter om kvalitetsarbetet har tagit tid och resurser från den egentliga verksamheten.

En, som vi ser det, negativ effekt av strävan att göra så många som möjligt delaktiga i besluten är att man får ett stort antal ledamöter i de beslutande organen: t.ex. fakultetsnämnder med 20–25 ledamöter. Följden blir ofrånkomligen att de reella besluten kommer att fattas i mindre, informella grupperingar, vilket leder till att makten i realiteten koncentreras till ett fåtal personer. Bland annat innebär detta ett minskat studentinflytande: vi kunde konstatera att studentrepresentation i flera fall saknas i arbetsutskott eller motsvarande beredningsorgan. Det blev också tydligt vid våra sammanträffanden med företrädare för fakulteter och institutioner att samtalet ofta kom att domineras av någon eller några starka ledare, medan andra medarbetare tenderade att hamna i skymundan.

Studenternas medverkan i kvalitetsarbetet diskuteras ytterligare i avsnitt 4.5 i det följande.

4.2 Självvärderingen

Högskoleverkets anvisningar för bedömningen av kvalitetsarbetet understryker att självvärderingen är den viktigaste komponenten i hela bedömningsprocessen och att den därför bör planeras, förankras och organiseras väl. Självvärderingen skall vara så utformad att bedömargruppens granskning i huvudsak kan baseras på detta dokument.

Tyvärr måste vi konstatera att den sammanfattande självvärderingsrapport som överlämnats av Stockholms universitet saknar flera element som bör ingå i en sådan rapport. De självvärderingar från fakulteterna som ingår i underlagsmaterialet är avsevärt mer klargörande.

Vi saknar således en redogörelse för hur den övergripande självvärderingen har genomförts. Först genom underhandskontakter har vi fått klart för oss att arbetet förankrats i referensgrupper med företrädare för fakulteterna och studentkåren.

Beskrivningen av kvalitetsarbetet i självvärderingen består väsentligen i principiella resonemang om organisation och ansvarsfördelning och beskrivningar i tämligen allmänna ordalag av vidtagna åtgärder. En stor del av dokumentet upptas av en argumentation för fördelarna med den decentraliserade organisation som framställs som utmärkande för Stockholms universitet. Dock saknar vi i stor utsträckning en värdering av vad som åstadkommit – en medveten analys av starka och svaga sidor i kvalitetsarbetet. Texten är utformad på ett sätt som närmast implicerar att inga förbättringar behövs. Någon närmare redovisning av planer för utveckling och förbättring av kvalitetsarbetet finns således heller inte.

Vårt intryck är att rapporten inte har setts som ett möjligt instrument för universitetets eget fortsatta kvalitetsarbete utan har utformats enbart för bedömargruppen. Överhuvudtaget förefaller det som om den utvärderingsprocess där vår bedömning är en del i hög grad har kommit att betraktas som en uppifrån initierad aktivitet och inte som något som universitetet självt kan dra nytta av. Inte sällan kunde vi – på alla nivåer i organisationen – uppleva en viss skepsis mot det granskningsuppdrag vi fått att fullgöra, även

om den i regel mildrades eller försvann under samtalets gång. Den bristfälliga analysen i självvärderingen och avsaknaden av ett övergripande kvalitetsutvecklingsprogram har gjort vår granskningsuppgift vanskelig. För att rätt bedöma kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet skulle vi ha behövt gå igenom program och planer från samtliga institutioner, vilket hade varit en omöjlighet med de tidsramar som står till buds. Vår bedömning baserar sig därför i hög grad på intrycken under platsbesöket kompletterade med de självvärderingsrapporter som utarbetats av fakulteterna.

Vi vill dock framhålla att vårt intryck av kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet efter platsbesöket är betydligt mera positivt än efter den första genomläsningen av självvärderingsrapporten. Det är för övrigt anmärkningsvärt att den senaste årsredovisningen – som inte ingick i det material som ursprungligen tillställdes bedömargruppen – ger en mycket mer ingående beskrivning av universitetets kvalitetsarbete, baserad på fakulteternas självvärderingsdokument, än vad som framgår av självvärderingsrapporten.

4.3 Fakulteter och institutioner

Humanistiska fakulteten

Den humanistiska fakulteten är vad gäller antalet studenter en av de två stora fakulteterna vid Stockholms universitet med över 7 300 helårsstudenter 1995/96. Bara den samhällsvetenskapliga fakulteten har ännu fler studenter. De två övriga fakulteterna – juridiska och matematisk-naturvetenskapliga – är avsevärt mindre med mellan 2 000 och 3 000 studenter.

Humanistiska fakultetens två sektioner fungerar i flera avseenden som två separata fakulteter. När det gäller utveckling och kvalitetsarbete avseende forskning och forskarutbildning sker dock sedan länge ett nära samarbete mellan sektionerna. Fakulteten har därför utarbetat en gemensam självvärdering för forskning och forskarutbildning, medan kvalitetsarbetet i grundutbildningen berörs i två separata dokument.

Inom språkvetenskapliga sektionen finns en kvalitetsgrupp som har till uppgift att samordna kvalitetsarbetet inom sektionen. Någon motsvarighet finns inte vid andra fakulteter vid Stockholms universitet. Inom historisk-filosofiska sektionen sker samordningen genom konferenser med studierektorerna.

Bland de kvalitetsfrågor som är gemensamma för hela fakulteten nämns i självvärderingen särskilt följande:

- forskarutbildningen
- påbyggnadskurserna
- kursplaner och ämnesbeskrivningar.

När det gäller *forskarutbildningen* konstaterar fakulteten i sin självvärdering att de uppenbara bristerna huvudsakligen beror på faktorer som universitetet självt borde ha möjlighet att påverka. Man har sedan 1993 arbetat med en revision av utbildningsplanerna för forskarutbildningen, vilket lett till skärpta antagningskrav samt tydligare krav på både doktorander och handledare. Man säger dock samtidigt att det ännu är för tidigt att skönja några resultat av dessa åtgärder, vilket för oss ter sig något förvånande.

Det framgår av självvärderingen att fakulteten är medveten om att tydligare utbildningsplaner inte är en tillräcklig åtgärd och att man arbetar vidare med forskarutbildningens problem. Den fakultetsgemensamma koordineringsgrupp för forskarutbildningen som nu tillsatts kommer att få en viktig uppgift i det fortsatta arbetet. Det nya regelsystem för forskarutbildningen som aviserats i årets budgetproposition kommer att ställa framför allt den humanistiska forskarutbildningen inför nya problem, som kräver stor flexibilitet och kreativitet av fakulteten.

Problemet med de långt utdragna *studietiderna i påbyggnadskurserna* är välkänt, särskilt i de humanistiska ämnena. Historisk-filosofiska fakultetsnämnden har på ett föredömligt sätt analyserat situationen och initierat en åtgärdsplan. Vi förutsätter att åtgärderna får giltighet inom hela fakulteten.

Bägge sektionerna har aktualiserat frågan om *kursplanernas utformning*. Språkvetenskapliga sektionen har påtalat behovet av sammanhållande mål för utbildningen inom varje ämne som en helhet, som motvikt till den "atomisering" som 1969 års utbildningsreform kom att föra med sig. Ett arbete i denna riktning bör ses som en kvalitetsfrämjande åtgärd.

Språkvetenskapliga sektionen har som den enda av universitetets fakulteter genomfört utvärderingar, innefattande extern bedömning, av grundutbildningen vid samtliga institutioner. Sektionen inledde på detta sätt redan tidigt ett systematiskt kvalitetsarbete, som bör mana till efterföljd inom andra fakulteter vid universitetet. En svaghet är dock att det inte

framgår av självvärderingen vilka resultat som dessa institutionsutvärderingar gett.

För perioden 1997–1999 har institutionerna utarbetat förnyade handlingsprogram för kvalitetsarbetet, som enligt fakultetsnämndens direktiv skall baseras på resultaten av utvärderingarna. Fakultetsnämnden avser att följa upp dessa handlingsprogram noggrannare än vad som hittills skett, bl.a. genom regelbundet återkommande kvalitetskonferenser, då institutionerna skall rapportera om det aktuella läget i kvalitetsarbetet. Erfarenhetsmässigt ger detta förfarande ett gott utbyte och vi ser positivt på uppläggningsen. Den översikt över institutionernas arbete med kvalitetsutveckling som ges i självvärderingsdokumentet visar också att fakultetsnämnden har en god samlad överblick över utvecklingen.

Inom *historisk-filosofiska sektionen* har endast två av institutionerna genomfört utvärderingar med extern bedömare. Sektionens viktigaste initiativ har varit den analys av påbyggnadskursernas problematik som genomfördes under hösten 1996. Arbetsgruppen fortsätter sitt arbete under hela perioden 1997–1999. Detta initiativ visar en lovvärd vilja från fakultetsnämndens sida att gripa sig an ett av de besvärligaste problemen inom grundutbildningen, som förvisso inte är unikt för Stockholms universitet.

För *institutionerna* har den viktigaste effekten av kvalitetsarbetet varit att man fått anledning att reflektera över sin egen verksamhet, att konkretisera sina mål och systematisera de processer som redan pågår. De åtgärder som blivit följden – studieplansrevisioner, omläggningar av utbildningen etc. – är betydelsefullare än de rapporter som skrivs för fakulteten och universitetsledningen. Arbetet har också medfört en ökad medvetenhet om värdet av samverkan inom fakulteten. Samtalen med institutionsföreträdare inom andra fakulteter visade en liknande bild.

Juridiska fakulteten

Juridiska fakulteten är den näst minsta vid Stockholms universitet räknat i studentantal och allra minst om man räknar antalet lärare. Antalet studenter per lärare är högre än vid någon annan fakultet i Stockholm: 47 lärare skall ansvara för utbildningen av drygt 2 600 studenter, om än tillsammans med ett stort antal timarvoderade externa lärare.

Detta är ett förhållande som fakulteten har gemensamt med de andra juridiska fakulteterna i landet, men det påverkar naturligtvis möjligheterna för lärarna att engagera sig i utvecklingsarbete och förnyelse. Därför är det kanske inte förvånande att lärarna vid juridiska fakulteten var de som uttryckte sig mest skeptiskt till systematiskt kvalitetsarbete i de former som nu är aktuella. De senaste årens formalisering av kvalitetsarbetet har, framhölls det, för juridiska fakulteten i första hand inneburit produktion av formella planer och rapporter till överordnade myndigheter, medan det faktiska kvalitetsarbetet har fortgått som tidigare oberoende av påbud från universitetskanslern och universitetsledningen.

En betydelsefull milstolpe i fakultetens arbete med kvalitetsutveckling inom grundutbildningen är den konferens om juristutbildningens framtid som anordnades 1992. Denna konferens blev utgångspunkten för den nya utbildningsplan för juristutbildningen som fastställdes 1993, som inte endast inneburit en omläggning av utbildningen utan också enligt fakultetens egen bedömning en omfattande pedagogisk förnyelse.

Juridiska fakulteten ansvarar för en av de få uttalade yrkesutbildningar som finns vid Stockholms universitet. Fakulteten står inför samma problem som många andra yrkesinriktade utbildningar: att förena en praktisk yrkesinriktning med ambitionen att ge studenterna en akademisk skolning. Fakulteten pekar i sin självvärdering på de problem som uppkommer när allt färre av dem som examineras från juristutbildningen kan välja traditionella juristyrken. Man överväger enligt självvärderingen olika åtgärder för att bredda utbildningen mot nya verksamhetsområden, men det framgick vid vårt besök att fakulteten ännu inte är redo att ta ställning till sådana åtgärder.

Konkurrensen om tingsnotarieplatser har, liksom vid andra juridiska fakulteter, bidragit till en betygsfixering bland studenterna som kan utgöra en negativ faktor från kvalitetssynpunkt. Vi är dock medvetna om att förändringar måste ske i samverkan mellan samtliga juridiska fakulteter i landet och att man samtidigt måste se över antagningen till tingsstämning.

Någon extern utvärdering av fakultetens verksamhet har inte gjorts. I självvärderingsdokumentet framhålls den årliga verksamhetsberättelsen som kärnan i fakultetens utvärderings- och uppföljningssystem. Som indikation på utbildningens kvalitet pekar man på att studenterna från Stockholms juridiska fakultet brukar nå goda placeringar i internationella rättegångstävlingar.

Som en form av intern utvärdering har vid två tillfällen (1991 och 1993) nyexaminerade fått besvara frågor om sin syn på den utbildning de nyss avslutat. Under de närmaste två terminerna kommer fakultetens utbildningsutskott att följa upp 1993 års utbildningsreform och dess utfall.

Fakulteten konstaterar själv att utvärdering och uppföljning är en av dess svagaste punkter. Extern medverkan i examinationen i någon form bör övervägas, liksom undersökningar som tar sikte på avnämarnas, och då inte enbart domstolsväsendets, syn på utbildningen. Överhuvudtaget skulle en större öppenhet mot omvärldens synpunkter på utbildningen sannolikt gagna fakulteten, liksom det också skulle vara värdefullt med en öppning mot andra delar av universitetet, som kunde underlätta utbildningsinitiativ över fakultetsgränserna.

Forskarutbildningen framhävs i den reviderade självvärderingen som fakultetens största problem – ett problem som man förvisso delar med de andra juridiska fakulteterna i landet. Problemen bottnar delvis i att forskarutbildningen inte har ett självklart meritvärde inom juridiskt arbete i allmänhet. Det har inneburit svag rekrytering och bristande motivation hos doktoranderna att slutföra forskarutbildningen.

Fakulteten redovisar en rad åtgärder för att komma till rätta med problemen. Man har skärpt antagningen, försökt effektivisera handledningen (bl.a. skall handledarna avge årliga rapporter om sina doktoranders studieresultat) och inlett en diskussion om doktorsavhandlingarnas omfång. Som fakulteten själv påpekar har dock effekterna av dessa åtgärder ännu inte kunnat avläsas i examinationsfrekvensen.

Juridiska fakulteten består av en enda institution. Fakulteten har dock inte tagit till vara möjligheten att rationalisera den traditionella tvåstegsorganisationen fakultet–institution. I stället har man försökt att renodla funktionerna så att fakultetsorganen får en beställarroll, medan institutionen är utförare av fakultetens beställningar. Vi är medvetna om att en liknande struktur finns på några andra håll i landet, men vi är inte övertygade om att den främjar en rationell uppläggning av verksamheten. Att de administrativa uppgifterna på detta sätt sprids på fler händer inom fakulteten kan inte sägas uppväga nackdelarna – framför allt den otydliga fördelningen av ledningsansvaret. Rollfördelningen beställare–utförare kan knappast renodlas när det är samma grupp av personer som skall spela bägge

rollerna. Vi tror att en omprövning skulle kunna ge en effektivare organisation.

Samhällsvetenskapliga fakulteten

I studentantal är samhällsvetenskapliga fakulteten den största vid Stockholms universitet. Med sina ca 16 000 studenter (motsvarande drygt 9 600 helårsstudenter) svarar den för närmare hälften av universitetets grundutbildning. Den samhällsvetenskapliga forskningen motsvarar bortåt 30 procent av universitetets forskningsverksamhet mätt i personår. De flesta av fakultetens institutioner är relativt stora enheter, som genom en omfattande delegering har fått en hög grad av självständighet.

Till skillnad från övriga fakulteter valde samhällsvetenskapliga fakulteten från början att försöka utveckla ett sammanhållet program för kvalitetsutvärdering i form av det s.k. SODA-projektet (Stockholm-Oslo Dokumentation-Analys) i samarbete med Universitetet i Oslo. Det externa elementet i bedömningen fick formen av en "jämförande självvärdering" där varje institution skulle jämföra sig med motsvarande institution i Oslo. Detta projekt är ett intressant försök till "benchmarking", som uppenbarligen gett värdefulla erfarenheter för båda universiteten.

En begränsning i projektet var att endast 6 av fakultetens 16 institutioner kunde finna sina motsvarigheter i Oslo. Övriga institutioner uppmanades att söka andra, i första hand nordiska, partner att jämföra sig med, vilket lyckades för sex av tio institutioner.

En erfarenhet som redovisas i rapporten från SODA-projektet var att utbildningen i Stockholm i högre grad än i Oslo är inriktad på nybörjarnivåerna (upp till 40 poäng). För en stor forskningsintensiv fakultet borde enligt rapporten en större del av kursutbudet avse utbildning på högre nivåer. Det blev också tydligt att undervisningen vid Stockholms universitet är betydligt mindre inriktad på överblick och syntes än i Oslo.

Dessa förhållanden kan delvis hänföras till strukturella skillnader mellan högskolesystemen i Norge och Sverige, som inte lätt låter sig förändras genom lokala initiativ. En del förändringar i kursstrukturen har genomförts – bl.a. en mer medveten satsning på påbyggnadskurser – men effekterna av SODA-projektet för utbildningen vid fakulteten har enligt den bild vi fått på det hela taget varit mer informativa än reformerande.

En iakttagelse i SODA-projektet som fått ett visst genomslag i Stockholm var att administrationen i Oslo är större men också mer professionell inte minst på institutionsnivå. Några av de större institutionerna i Stockholm har numera inrättat administrativa chefstjänster för att avlasta prefekten.

Efter SODA-projektets avslutning har ansvaret för kvalitetsarbetet väsentligen lagts på de enskilda institutionerna. För perioden 1997–1999 har fakulteten nyligen fastställt en kvalitetsplan (som vi fick del av vid platsbesöket), där det understryks att kvalitetsarbetet skall styras av respektive institution. Kvalitetsplanen definierar samtidigt på ett förtjänstfullt sätt ett antal problemområden som kräver insatser från fakultetens sida, även om det kan sägas att de svaga sidorna i verksamheten kunde ha identifierats tydligare.

Planen avslutas med ett handlingsprogram baserat på denna analys. Handlingsprogrammet skulle ha vunnit på en något högre grad av konkretion; det skulle också behöva kompletteras med en tidsplan för genomförandet. På det hela taget är det emellertid vårt intryck att fakulteten nu har tagit ett grepp om kvalitetsarbetet för grundutbildningen som bådär gott för framtiden.

Vi gör samma bedömning beträffande forskarutbildningen. För att komma till rätta med de ibland extremt långa studietiderna har man infört skärpta krav på aktivitet för att få stå kvar som doktorand och maximerat antalet doktorander per institution. Ytterligare åtgärder har vidtagits på institutionsnivå. Det framgår dock inte vilken effekt fakultetens åtgärder haft. Det kan ifrågasättas om inte någon form av sammanhållande organ för uppföljning av forskarutbildningen på fakultetsnivå kunde behövas.

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten är den minsta vid Stockholms universitet mätt i antal studenter men har samtidigt den största lärartätheten i relation till studentantalet. Det speglar den höga forskningsintensiteten: den naturvetenskapliga forskningen i Stockholm utgör nära hälften av den totala forskningsvolymen vid universitetet mätt i personår.

Som vid andra naturvetenskapliga fakulteter är det forskningen som står i fokus i fakultetens verksamhet. Fakulteten har, som framhålls i dess självvärdering, ambitionen att söka kombinera stor bredd med hög kvalitet och

inom några prioriterade områden bedriva verksamhet av högsta internationella klass. Såvitt vi kunnat bedöma har man också lyckats förverkliga dessa ambitioner.

Vi noterar att fakulteten är beredd att öka utbildningskapaciteten i grundutbildningen med 5–10 procent per år (totalt alltså med upp till en tredjedel) under den närmaste treårsperioden. Fakultetens ambition att genomföra denna volymökning utan att utbildningens kvalitet äventyras förutsätter en omsorgsfull planering och uppföljning.

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten har liksom den humanistiska tagit ett lovvärt initiativ till översyn av målen för utbildningen. För varje utbildningsprogram skall måldokument utarbetas, utformade så att de kan ligga till grund för uppföljning och utvärdering av utbildningen.

Inom fakulteten har också flera större utvärderingsprojekt inom grundutbildningen initierats med medverkan av externa bedömare avseende utbildningen i biologi, kemi och geovetenskap. Hittills har dock endast utvärderingen av biologlinjens basblock slutförts. Matematiken har för något år sedan blivit föremål för en nationell utvärdering. Fakulteten framhåller att det enda utbildningsområde inom fakulteten som inte involverats i övergripande utvärderingsarbete under senare år således är fysikområdet.

Fakultetsnämnden har, som konstateras i självvärderingsdokumentet, hittills inte följt upp institutionernas måldokument och utvärderingsrapporter. Vi menar att fakultetsnämnden bör ta ett större ansvar för att – med dess egna ord – stimulera och ge riktlinjer för kvalitetsarbetet vid institutionerna.

Fakultetsnämnden har dock tagit ett par betydelsefulla initiativ till institutionsövergripande åtgärder, dels i fråga om behandling och betygssättning av examensarbeten, dels en stor och mycket intressant uppföljningsstudie om naturvetare i arbetslivet.

Den senare, som syftade till att ge en helhetsbild av naturvetarnas arbetsmarknad och att lyfta fram starka och svaga sidor i utbildningen, bestod dels av en enkät till 1 900 examinerade studenter, dels av intervjuer med arbetsgivare. Initiativet manar till efterföljd både vid andra fakulteter i Stockholm och vid andra universitet och högskolor. Inte minst avnämarnas

synpunkter – att de examinerade skulle behöva bättre träning i muntlig och skriftlig framställning och större bredd i sina kunskaper – är värda att beaktas inom alla utbildningsinriktningar.

Med anledning av uppföljningsstudien har fakulteten nu antagit en åtgärdsplan för att förbättra kontakterna med arbetslivet, för att förbättra träningen i muntlig och skriftlig framställning samt för att fortsätta uppföljningen av examinerade studenter.

Fakultetens starka forskningsorientering avspeglas i forskarutbildningen: med ungefär samma antal doktorander som humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna examinerar matematisk-naturvetenskapliga fakulteten dubbelt så många doktorer per år som dessa fakulteter. Förklaringen ligger naturligtvis i den naturvetenskapliga forskningstraditionen, som är annorlunda än inom humaniora, samhällsvetenskap och juridik, men också i den väsentligt högre lärar- och handledartätheten. Av vikt är också att resurserna för studiefinansiering är bättre än vid andra fakulteter.

Trots – eller kanske tack vare – detta har fakulteten varit mycket aktiv i arbetet på att effektivisera forskarutbildningen. Arbetet inom fakultetens kommitté för utvärdering av forskarutbildningen har lett till en rad viktiga policybeslut för att öka genomströmningen och förstärka forskarhandledningen. Det framgår dock inte av självvärderingen i vilken mån detta arbete ännu har lett till påtagliga resultat.

4.4 Ledning, administration och stödfunktioner

Ledning och administration

Som vi redan berört tror vi att det skulle gagna universitetet att tänka över sin *ledningsfilosofi*. Decentraliseringsstrategin är en av Stockholms universitetets starka sidor – för att inte säga en nödvändighet – men i den tillämpning den fått har den enligt vår uppfattning gjort ledningsfunktionen otydlig. I en verksamhet med den omfattning och betydelse som ett stort universitet har är det nödvändigt att ledningen kan formulera – och förverkliga – tydliga mål och visioner för verksamheten som helhet.

Det gäller såväl strategiska verksamhetsmål i allmänhet som specifikt beträffande kvalitetsarbetet. De flesta av de förbättringsåtgärder som aktualiseras i kvalitetsarbetet är visserligen av den karaktären att de kan genomföras på basplanet, av den berörda institutionen själv, utan att fakulteten eller universitetsledningen blir inblandad. Men det finns också åtgärder som kan genomföras först då man kan dra nytta av den gemensamma universitetsorganisationen, som är mer omfattande än vad den enskilda institutionen mäktar, eller som är av den karaktären att de bör ha generell giltighet.

Ett viktigt kriterium på ett fungerande kvalitetssystem i högskolemiljö är därför att det finns en beredskap att reagera på behov på basplanet. I detta perspektiv fungerar inte decentraliseringsstrategin vid Stockholms universitet helt tillfredsställande. Vi fick i våra samtal många belegg för att institutionernas kvalitetsplaner och lägesrapporter vanligtvis inte ger upphov till några reaktioner från fakulteten och än mindre från universitetsledningen. Vårt intryck är att rapporteringen på sina håll kommit att uppfattas närmast som en administrativ ritual.

Enligt vår uppfattning finns det skäl att överväga någon form av universitetsgemensam policygrupp för kvalitetsfrågor som stöd för universitetsledningens kvalitetsarbete. Att man skapar ett sådant organ innebär inte i sig att kvalitetsfrågorna frikopplas från den reguljära verksamheten utan snarare att universitetet får ett forum för att diskutera igenom och formulera de kvalitetsmål som bör vara gemensamma för hela organisationen.

Överhuvudtaget förefaller det akademiska ledarskapet svagt utvecklat vid Stockholms universitet. Ett exempel är att det i våra samtal med universitetsledningen – och delvis också i samtalen med fakulteterna – framgick att en helt avgörande faktor för vilka discipliner som kommer att utvecklas och växa är tillgången på externa medel och ämnesföreträdarens förmåga att attrahera forskningsmedel från sådana källor. I universitetets ledningsfilosofi finns, tycker vi oss märka, liten plats för strategiska prioriteringar eller beredskap att ta ansvar för en balanserad ämnesutveckling.

Vi har noterat att fakulteterna nu har anmodats att redovisa sina åtgärder med anledning av den interna bedömning av kvalitetsarbetet som gjordes i våras. Detta uppföljningsinitiativ är som vi ser det ett steg i rätt riktning. Det återstår att se vilka reaktioner från universitetsledningens sida som aktualiseras av fakulteternas rapporter.

Universitetsstyrelsens roll diskuterades vid vårt samtal med de externa ledamöterna i styrelsen. Det är tydligt att universitetet har en styrelse som består av kunniga och engagerade ledamöter med goda relationer till den verkställande ledningen. Vi tror emellertid att det vore värdefullt om styrelsen blev mer aktivt involverad i de strategiska planeringsfrågorna. Inte minst viktigt blir detta med de nya krav på styrelsens roll som följer av riksdagens beslut med anledning av den s.k. strukturpropositionen.

Universitetets administration ger ett effektivt och kompetent intryck. I samtalen med ledningsansvariga på olika nivåer blev det tydligt att administratörerna ofta spelar en avgörande roll i utvecklings- och policyfrågor, ibland kanske på bekostnad av de akademiska ledarna. Bristen på strategiska prioriteringar kan lätt medföra att administrationen tar över planeringsprocessen, vilket ofta leder till ett kortsiktigare perspektiv.

Förvaltningen driver ett eget "benchmarking"-projekt, där man jämför sig med Helsingfors universitet – ett av de få exemplen utöver SODA-projektet där man tar internationella jämförelser som utgångspunkt för kvalitetsarbetet. De olika enheterna inom den centrala administrationen har dessutom fått i uppdrag att utarbeta egna kvalitetsprogram på samma sätt som institutionerna.

Institutionsorganisationen vid Stockholms universitet utmärks av att man har relativt många små institutioner (och ett fåtal mycket stora enheter). Inte minst med tanke på det ansvar som decentraliseringsstrategin lägger på de enskilda institutionerna kan det ifrågasättas om denna struktur i längden är adekvat. Vi menar att det finns anledning att se över institutionsstrukturen vid universitetet.

Pedagogisk utbildning och utvecklingsarbete

Enheten för pedagogisk utveckling (PU-enheten) bedriver ett uppskattat arbete och erbjuder ett stort urval av pedagogiska utvecklingsmöjligheter i form av nätverk, kurser, seminarier och workshops m.m. Till enheten har inte knutits några resurser för universitetspedagogisk forskning; PU-enheten är i första hand en konsultenhet och fungerar "efterfrågestyrt".

PU-enhetens pedagogiska grundkurs omfattar normalt 30 personer per termin. Deltagarna är i regel yngre lärare och doktorander. Kursen tillgodoräknas som 3 poäng i forskarutbildningen vid ett stort antal institutioner.

Universitetets principiella inställning är att kurser av detta slag skall vara frivilliga.

Fakulteterna har hittills i huvudsak förlitat sig på PU-enhetens insatser när det gäller pedagogisk kompetensutveckling. Juridiska fakulteten har dock sammanställt en omfattande lärarhandbok, som också innehåller pedagogiska inslag. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten har nyligen tagit initiativ till en workshop i naturvetenskaplig didaktik och planerar att eventuellt fortsätta med ytterligare satsningar på pedagogisk fortbildning.

Sannolikt skulle utvecklingen gagnas av ett större engagemang från fakulteternas sida i den pedagogiska fortbildningen. Även de etablerade lärarna skulle behöva stimuleras att engagera sig i pedagogisk kompetensutveckling. Det pedagogiska utvecklingsarbetet skulle också kunna stärkas av en närmare anknytning till forskning och utvecklingsarbete inom universitetspedagogik.

I universitetets måldokument "Kvalitet i grundutbildningen" framhålls att de pedagogiska meriterna hittills inte getts tillräcklig vikt i universitetets belönings- och befordringssystem. Dokumentet avslutas med ett uttalande i fetstil där det markeras att det är en uppgift för alla nivåer att genomgående markera pedagogiska insatsers paritet med forskningsprestationer.

Det framhålls också att lärarna bör uppmuntras att systematiskt samla in och dokumentera sina meriter, på liknande sätt som man gör med de vetenskapliga meriterna. Ansvaret att finna lämpliga former för detta ligger enligt måldokumentet på den enskilda institutionsledningen. Vi tror för vår del att en viss grad av samordning över hela universitetet skulle behövas.

Information och biblioteksservice

Stockholms universitet fäster med rätta stor vikt vid informationen som strategisk utvecklingsfaktor. I informationspolicydokumentet, som är det senaste av de generella måldokument som fastställts av universitetsstyrelsen, betonas allas ansvar – från rektor till den enskilde forskaren – för information om universitetets verksamhet. Liksom beträffande andra motsvarande dokument vore det dock önskvärt med mer konkreta planer för hur målen skall omsättas i praktisk handling.

En särskilt positiv aspekt av universitetets utåtriktade informationsverksamhet är de öppna föreläsningarna, som anknyter till traditionen från Stockholms högskolas första tid.

Stockholms universitets bibliotek har beskrivits som "universitetets centrala rum, en foajé och en mötesplats". Biblioteket är enligt egen utsago huvudstadens mest besökta kulturplats, och dess betydelse för studenternas studiemiljö antyds av att en användarstudie har fått sin titel efter ett användarcitat: "Bibblan är så bra att man bara vill dö". Alla studenter är dock inte lika entusiastiska över bibliotekets service; vi har hört synpunkten att biblioteket alltför ofta prioriterar forskarna framför studenterna i grundutbildningen.

Biblioteket har presenterat en plan för det närmaste årets kvalitetsarbete, som bl.a. innebär fortsatta kvalitetsmätningar inom ramen för ett EU-projekt och upprättande av ett kvalitetsdokument baserat på kvalitetskriterier. Vi ser detta som en utveckling i rätt riktning.

Informationsteknik

Ett centralt måldokument för informationsteknikens användning och utveckling vid Stockholms universitet fastställdes hösten 1996. Till dokumentet har fogats handlingsprogram för olika aspekter av IT-användning inom universitetet. IT-rådet under ledning av universitetets prorektor har en aktivt pådrivande roll i IT-utvecklingen. Under hösten 1997 utarbetas IT-planer för varje fakultet; vid platsbesöket fick vi tillfälle att ta del av planerna för humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Vad som saknas i de centrala handlingsprogrammen är de mer pedagogiska aspekterna på IT-användning: vilken roll kan den moderna informationstekniken spela som redskap för lärarens undervisning och studentens eget lärande? Vi noterar att PU-enheten nu skall förstärkas med en IT-pedagogisk konsult. Det kan dock ifrågasättas om detta är en tillräcklig resursinsats. Frågan är också om inte universitetets resurser för pedagogiskt IT-stöd bör ges en närmare knytning till varje fakultets speciella förutsättningar. Humanistiska fakulteten förefaller vara den som mest uttalat har tagit fasta på IT-användningens pedagogiska aspekter.

Studentservice

Studentbyrån i den centrala förvaltningen är den enhet som alla studenter kommer i kontakt med åtminstone i samband med antagningen. Denna enhet, nyorganiserad sedan 1994, svarar för arbetet med antagning och studiedokumentation, vilket fungerar något annorlunda än vid andra universitet eftersom Stockholms universitet har brutit sig ur det nationella antagningssystemet. Inom enheten utförs också många uppgifter som direkt påverkar rekrytering och mottagning av nya studenter och som berör studenternas vistelse vid universitetet.

Studentbyrån har sålunda – delvis tillsammans med informationsenheten – huvudansvaret för informationen till blivande studenter och för mottagningen av nya studenter, vilket verkar fungera väl. Däremot har man, enligt egen uppgift, inte lyckats lika bra med informationen till studenterna under studietiden. Ett storstadsuniversitet har speciella problem att nå fram med information till den enskilde studenten, vilket innebär att nya informationskanaler skulle behöva utvecklas. Kanske kan, åtminstone på sikt, IT-utvecklingen bidra till en lösning.

Ett område som – liksom vid andra universitet – behöver utvecklas är uppföljning efter studierna: vad händer med de studenter som lämnar Stockholms universitet, och hur ser avnämarna på utbildningen? Som vi redan nämnt ser vi matematisk-naturvetenskapliga fakultetens uppföljningsstudie som ett efterföljansvärt initiativ. Sådana studier kan ge ett värdefullt underlag för strategiska ställningstaganden i utbildningsplaneringen.

När det gäller institutionernas service till studenterna finns det tecken som tyder på att förbättringar kan behövas. Från studenthall hörde vi klagomål över begränsade öppettider och svårtillgängliga expeditioner. Ledningen är uppenbarligen medveten om detta: rektor har gått ut med påbud om att institutionerna måste se till att ha rimliga öppettider.

Jämställdhetsfrågor

Universitetets egen bedömning i självvärderingen är att omfattande insatser har gjorts på jämställdhetsområdet. I dokumentet påpekas dock att den beskrivning av insatserna som gjorts i självvärderingen knappast speglar den betydelse som tillmäts frågan, inte minst från universitetsledningens sida.

Vi instämmer i att jämställdhetsfrågorna har ägnats stor uppmärksamhet vid Stockholms universitet. Ett exempel är den handledning för tjänsteförslagsnämnder, "Jämställdhet och tjänstetillsättningar", som utarbetats inom universitetet och som fått en betydande spridning.

Måldokumentet "Jämställdhet för kvalitet" – universitetets jämställdhetsplan – är också avsevärt mer konkret utformat än de andra centrala måldokumentet; det innehåller även en handlingsplan med prioriterade åtgärder för perioden 1994/94–1995/96. Inte utan förvåning har vi dock konstaterat att jämställdhetsplanen upphörde att gälla vid det senaste årsskiftet utan att någon ny har fastställts. Det kan antagligen förklaras av skiftet av ledamöter i jämställdhetskommittén och bytet av jämställdhets-handläggare, men det ter sig likväl anmärkningsvärt.

Jämställdhetsarbetet på fakultetsnivå har redovisats tämligen ingående i respektive fakultets självvärdering, särskilt när det gäller könsfördelningen bland studenter och lärare. Humanistiska fakulteten redovisar dessutom bl.a. åtgärder beträffande genusperspektiv i forskarutbildningen, kvinnliga lärares lönesättning m.m. Inom samhällsvetenskapliga fakulteten har man initierat ett institutionsövergripande projekt rörande kompetensutveckling för kvinnliga lektorer. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten har ansträngt sig att stimulera fler kvinnor att studera matematik och fysik. Kvinnor i matematiken (KIM-projektet) och projektlinjen i matematik, fysik och matematisk statistik är två exempel på projekt med denna inriktning.

4.5 Studenternas medverkan i kvalitetsarbetet

Studenternas aktiva medverkan är vital för ett fungerande kvalitetsarbete inom utbildningen. Universitetets självvärdering ger en bild av att allt är ganska gott i detta avseende: "Studentmedverkan har varit ett prioriterat område inom universitetet och resultaten har också blivit goda". Formerna för studentinflytandet i universitetets olika organ har lagts fast i ett särskilt måldokument med rubriken "Studenten i centrum" som fastställdes våren 1996.

Det är uppenbart att universitetet, inte minst universitetsledningen, såväl i ord som i handling tillmäter studenternas medverkan en mycket stor betydelse. Man är också angelägen om att studenterna skall vara representerade

i alla beslutsorgan; så läggs t.ex. ett inte obetydligt ansvar på institutionerna att se till att studentrepresentanter blir utsedda.

Vi menar att detta är en riktig politik. Men vi tycker oss kunna konstatera att frågan om studentmedverkan i Stockholm mest kretsar kring den formella representationen, medan studenternas medverkan i kvalitetsarbetet och utvecklingen av utbildningen inte alltid uppmärksammas på samma sätt. "Kvalitetsarbetet märks knappast alls för studenterna", uttrycktes det vid samtalet med studenterna inom samhällsvetenskapliga fakulteten. Graden av studentmedverkan i utarbetandet av kvalitetsprogram och utvecklingsplaner har tydligen varierat mycket mellan fakulteterna och mellan olika institutioner.

Kursvärderingar, där studenternas erfarenheter och synpunkter får komma till tals, tycks förekomma frekvent, men de studenter vi talade med beklagade att somliga institutioner inte tar studentsynpunkterna på allvar. En brist (som Stockholms universitet delar med många andra högskolor) är att återkopplingen till studenterna är för dålig: alltför sällan får de studenter som lämnat synpunkter veta vad institutionen avser att göra med anledning av kursutvärderingen. Inte heller får studenterna i påföljande kurs information om vad deras kamrater i tidigare kurser tyckt och vilka åtgärder som vidtagits.

Vid samtalet med företrädarna för studentkåren framhölls att kulturklimatet vid Stockholms universitet – decentraliseringsstrategin och det som vi i det föregående har kallat för konsensuskulturen – kan försvåra studenternas medverkan, eftersom det ofta inte finns tydliga strategiska mål och policyuttalanden att ta ställning till. Studenterna efterlyser också preciseringar av de centrala måldokumenterna i konkreta handlingsplaner.

En synpunkt från studenthåll som kan vara värd en viss eftertanke är påpekandet att mycket av den konkreta planeringen och beslutsfattandet sker inom de administrativa enheterna, där studenterna inte har inflytande eller insyn.

Sammanfattningsvis konstaterar vi emellertid att de studenter vi mötte överlag gav uttryck för stor tillfredsställelse med att studera vid Stockholms universitet och en hög grad av lojalitet med universitetet. I studentkårens rapport om studentinflytandet, som är en av bilagorna till självvärderingen,

poängteras också universitetsledningens ”oerhört positiva inställning” till kårens arbete. Man understryker också att kåren ”i de flesta frågor inte är emot utan med universitetet”.

På motsvarande sätt konstaterade de studenter vi mötte från humanistiska fakulteten att lärare och studenter numera inte ser varandra som motparter – man arbetar tillsammans för ett gemensamt mål: ”Allt är inte bra, men utvecklingen går i rätt riktning.”

4.6 Internationellt perspektiv

I Högskoleverkets definition av ”det goda lärosätet” är det internationella perspektivet en viktig faktor. Det internationella perspektivet innebär att lärosätet lär av, jämför sig och samverkar med internationella framstående motsvarigheter till den egna verksamheten.

Det internationella perspektivet berörs mycket kortfattat i självvärderingen från Stockholms universitet. Den sammanfattande bedömningen i självvärderingen är att ”universitetets lärare och forskare i stor utsträckning deltar i internationella sammanhang och att studenterna erbjuds goda möjligheter att under sin studietid förbereda sig för att själva etablera internationella kontakter”.

Årsredovisningen ger en mer nyanserad och bättre underbyggd bild av universitetets internationella kontakter. Det framgår bl.a. att det internationella studentutbytet inom grundutbildningen har ökat väsentligt under de senaste åren, särskilt inom ramen för Erasmus-programmet: antalet inresande studenter har nästan fördubblats från 1993/94 till 1995/96 och antalet utresande studenter har ökat med nära 40 procent. I absoluta tal är dock det internationella studentutbytet inte exceptionellt omfattande i jämförelse med andra svenska universitet.

Universitetet startade tidigt ett program för undervisning på engelska i samhällsvetenskapliga ämnen för utländska studenter genom The Institute for English-speaking students (IES) med The International Graduate School (IGS). Med det ökande studentutbytet har verksamheten nu omorganiserats och knutits närmare till berörda ämnesinstitutioner. Kurser på engelska anordnas också inom andra fakulteter, t.ex. den juridiska.

Inom forskningen är det internationella perspektivet ständigt närvarande och kommer också in på ett naturligt sätt i forskarutbildningen. Många av de forskarstuderande är för övrigt av utländsk bakgrund. När det gäller internationellt forskningssamarbete har EU-medlemskapet inneburit nya möjligheter och nya utmaningar för de svenska universiteten. Mätt i antalet EU-projekt har Stockholms universitet varit relativt framgångsrikt i den europeiska konkurrensen. Till Stockholms universitet hör vidare ett flertal institut och centra med utpräglat internationell inriktning. Till de mest kända hör kanske Institutet för internationell ekonomi, men även en rad andra centra har ett gott internationellt rykte.

Det tillgängliga materialet har inte tillåtit en närmare granskning av internationaliseringen som kvalitetsaspekt. Såvitt vi kan bedöma har Stockholms universitet som forskningsinstitution ett rikt internationellt kontaktnät och ett gott anseende i den internationella vetenskapliga världen. När det gäller grundutbildningen kan dock kanske ytterligare insatser vara motiverade för att stärka det internationella studentutbytet.

SODA-projektet inom samhällsvetenskapliga fakulteten är ett exempel på hur man kan använda internationella jämförelser som ett led i kvalitetsarbetet. Även inom universitetsförvaltningen förekommer motsvarande internationella jämförelseprojekt. Sett över universitetet som helhet förefaller dock dessa exempel närmast vara undantag. Kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet – och vid svenska universitet generellt – skulle säkerligen gagnas av ett mer frekvent utnyttjande av internationella jämförelser.

4.7 Bedömningsaspekter

I det följande redovisar vi en sammanfattande bedömning av kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet med utgångspunkt i de bedömningsaspekter som anges i Högskoleverkets anvisningar för bedömningen. Det kan inte undvikas att vi på några punkter upprepar vad som redan sagts.

Mål och strategi för kvalitetsarbetet

Stockholms universitet har som strategi för kvalitetsarbetet angett att kvalitetsarbete skall bedrivas överallt i organisationen. Universitetsledningen har däremot inte lämnat några instruktioner beträffande inriktningen av eller det konkreta innehållet i kvalitetsarbetet. Man har heller inte försökt formulera några gemensamma mål för kvalitetsarbetet.

Även på fakultetsnivå har den överordnade strategin överlag varit att överlämna åt institutionerna att välja mål och angreppssätt i kvalitetsarbetet. Fakulteterna har dock samtidigt sett det som nödvändigt att också ta initiativ för att förverkliga vissa gemensamma kvalitetsmål, delvis i form av ganska tydliga handlingsplaner för kvalitetsutveckling.

Målen för kvalitetsarbetet definieras i självvärderingen i följande tre punkter:

- Kvalitetsarbetet är processinriktat
- Processen är gemensam men innehållet varierar
- Kvalitetsarbete är integrerat i övrigt planeringsarbete.

Som framgått i det föregående har vi kunnat konstatera att dessa målsättningar – som mera gäller formerna för än innehållet i kvalitetsarbetet – har uppnåtts vid Stockholms universitet. Vad vi saknar är mål för vad som skall uppnås: på vilka punkter är kvalitetsförbättringar mest angelägna, och vilka åtgärder behövs för att utveckla kvaliteten i verksamheten?

Den valda strategin har dock varit en styrka genom att den har gett institutionerna frihet att utforma sitt kvalitetsarbete efter sina egna behov, och den har också varit lyckosam såtillvida att den medfört ett betydande engagemang och en hög grad av delaktighet i kvalitetsarbetet inte minst på institutionsnivå.

Ur bedömargruppens perspektiv har den däremot inneburit att det varit svårt för oss att följa Högskoleverkets uppdrag att bedöma övergripande mål och ambitioner rörande kvalitetsarbetet, hur målen har operationaliserats och hur prioriteringar har gjorts. Att man saknar en gemensam strategi och övergripande mål för universitetet som helhet är en svaghet i kvalitetsarbetet.

Ledarskap och organisation

Universitetsledningen har en lovvärd ambition att engagera hela organisationen i kvalitetsarbetet. Särskilt campuskonferenserna, men också rektors prefektmöten och de fakultetsvisa studierektorskonferenserna, är viktiga instrument för detta.

Ledarstilen – speciellt från universitetsledningens sida – är färgad av konsensuskulturen. Det finns många goda ord att säga om rektors och prorektors uppträdande: vänlighet, välvilja, hängivenhet, lyssnande, individintresse, moraliskt stödande – och en vilja att lösa hotande konflikter innan de slagit

ut i full blom. Men risken med konsensuskulturen är att det strategiska ledningsansvaret, kapaciteten att leda organisationen mot gemensamma mål och att initiera förändringar, blir uttunnat.

Tydligt ledarskap är ett av Högskoleverkets kännetecken på "det goda lärosätet". Vid Stockholms universitet består detta enligt självvärderingen i att ansvarsfördelningen mellan olika nivåer och den interna delegationsordningen är klart dokumenterade. Genom detta blir, framhåller man, ledarskapet tydligt och kompetensvister och legitimitetsproblem kan undvikas.

Självfallet är detta viktigt, men tydlighet i ledning är mer än ett fast regelverk. Det akademiska ledarskapet innebär bl.a. också att ta ställning till och prioritera mellan olika och ibland motstridiga krav och önskemål, såväl interna som externa, och det förutsätter en god framförhållning i förhållande till förändringar i omvärlden och i den egna organisationen. Vi ser det därför som viktigt att universitetsledningen tydliggör sin vision om Stockholms universitet och dess framtid, dess roll regionalt, nationellt och internationellt, och de strategiska mål man vill uppnå för att förverkliga visionen.

Delaktighet och integration

Både i fråga om allas delaktighet i kvalitetsarbetet och när det gäller dess integration i den "ordinarie" verksamheten förefaller det oss som om Stockholms universitet varit framgångsrikt. Den modell man valt – att ålägga varje institution att utarbeta egna kvalitetsutvecklingsprogram och med jämna mellanrum rapportera om verksamheten – har gett hela organisationen anledning att, till en början ibland något motvilligt men efter hand med större engagemang, reflektera över sin egen verksamhet och dess utvecklingsmöjligheter.

Ledningens insatser för informationsutbyte rörande kvalitetsarbetet inom universitetet, framför allt de stora campuskonferenserna, har varit ett värdefullt medel för att skapa och vidmakthålla delaktighet och engagemang i kvalitetsarbetet. Inte minst har dessa regelbundna sammankomster varit värdefulla för erfarenhetsutbyte och stimulans över institutions- och fakultetsgränser.

Att man inte skapat särskilda organ för kvalitetsfrågor (utom inom språkvetenskapliga sektionen) är ett uttryck för ambitionen att integrera

dessa frågor i den reguljära verksamheten. Samtidigt kan det vara en svaghet: om det inte finns några personer eller organ som har ett särskilt ansvar för att bevaka och vara inspirationsgivare när det gäller kvalitetsfrågorna tenderar dessa lätt att bli sekundära t.ex. när ekonomiska prioriteringar skall göras.

Utvärdering och uppföljning

Som vi ser det är en effekt av bristen på styrning att utvärderingar – med självvärdering och extern bedömning som huvudelement – av utbildningar eller institutioner har kommit till stånd i ganska begränsad omfattning. Endast inom språkvetenskapliga sektionen har utvärderingar av detta slag genomförts mera systematiskt vid samtliga institutioner. Vidare har matematisk-naturvetenskapliga fakulteten gjort en utvärdering av biologlinjens basblock och tagit initiativ till utvärderingar av övriga större utbildningsprogram.

Att utvärderingar inte genomförts i större omfattning, trots att det generella måldokumentet om kvalitet i grundutbildningen understryker vikten av utvärdering av utbildningen, måste anses vara en svaghet i Stockholms universitets kvalitetsarbete. I den förhärskande konsenskulturen skulle det vara värdefullt att då och då få verksamheten betraktad med fräscha ögon på det sätt som en extern bedömare kan göra.

Samhällsvetenskapliga fakultetens SODA-projekt – som gick ut på jämförelse med systerinstitutioner vid andra universitet – var en ambitiös ansats. Jämförelsen med Oslo kom dock att omfatta mindre än hälften av fakultetens institutioner. Någon fortsättning eller uppföljning av detta engångsprojekt har inte kommit till stånd och fakulteten har nu övergett detta samlade grepp.

När det gäller uppföljning av utbildningsresultaten finns det anledning att särskilt lyfta fram matematisk-naturvetenskapliga fakultetens stora uppföljningsstudie från 1996. Studier av det slaget skulle behöva göras också vid andra fakulteter (och för den delen också vid andra universitet).

Intressentsamverkan och externa relationer

Ett område där vi efterlyser ett tydligare ledarskap är universitetets relationer till omvärlden. Självvärderingsdokumentet inleds med ett ganska omfattande kapitel kring detta ämne, men texten handlar huvudsakligen om behovet av samverkan och ger ingen tydlig bild av vad universitet gör och vill

göra på detta område. Det är också i första hand universitetets kontakter utåt som behandlas; behovet att fånga upp information och impulser från omvärlden diskuteras knappast. Den utredning om universitetets kontakter med det omgivande samhällets som ingår i bilagepärmerna ger heller inte någon klar bild av universitetets policy och innehåller ingen handlingsplan. Anmärkningsvärt är att relationerna till universitetets uppdragsgivare och finansörer – dvs. i första hand statsmakterna – inte alls berörs.

Det sistnämnda kan vara ett uttryck för att man vill värna universitetets autonomi gentemot statsmakterna. Vi tror dock att universitetet bör överväga behovet av och formerna för en fördjupad dialog med uppdragsgivaren.

Däremot har universitetet utvecklat goda kontakter med andra högskolor i regionen. Särskilt bör samarbetet med Södertörns högskola framhållas: universitetet har på alla nivåer, från ledningen till enskilda institutioner och lärare, på ett verkligt berömvärt sätt åtagit sig rollen som stödjande partner i den nya högskolans uppbyggnad och utveckling.

I Högskoleverkets anvisningar för bedömningsarbetet efterfrågas hur ”verksamhetens intressenter” har identifierats, hur deras behov och krav har kartlagts, och hur samverkan med dem sker. I självvärderingen påpekas att universitetet saknar en övergripande analys av kontakterna med omvärlden. Det kan emellertid konstateras att kontakterna med gymnasieskolorna i regionen är väl utbyggda och att ett mycket förtjänstfullt arbete läggs ned på att underhålla dessa kontakter. Likaså har kontakterna med Stockholms stad intensifierats under senare år, vilket inneburit ett fruktbarande samarbete t.ex. när det gäller universitetets byggnadsfrågor. Däremot har vi fått intrycket att t.ex. näringslivskontakterna är mer sporadiska. Enligt självvärderingen planläggs nu en mer systematisk genomgång av hur dessa kontakter skall stärkas.

Vårt intryck är dock att universitetets omvärldskontakter hittills i stor utsträckning har gått ut på att ställa universitetets kompetens till förfogande för olika behov i samhället, eller mer krasst uttryckt ”marknadsföra” Stockholms universitet. Detta är naturligtvis i sig mycket vällovligt. Särskilt när det gäller skolkontakterna har, som nyss nämnts, Stockholms universitet gjort goda insatser. Däremot tycks man inte ha ägnat så stor uppmärksamhet åt de synpunkter och krav som det omgivande samhället i övrigt har på universitetet och dess utbildning och forskning.

På ledningsnivå saknar vi alltså en tydlig definition av verksamhetens intressenter och en diskussion av deras krav på universitetet. På fakultetsnivån förekommer i viss mån sådana diskussioner, särskilt hos jurister och naturvetare.

Inte minst i kontakterna med tilltänkta sponsorer inom näringslivet kan bristen på samordning inom universitetet vara en svaghet. Företagens intresse för samverkan är utan tvivel större om det är universitetet som helhet som står bakom en samarbetsinvt än när det kommer framstötter från enskilda institutioner eller enskilda forskare.

Tre fakulteter, den humanistiska, den juridiska och den matematisk-naturvetenskapliga, har behållit systemet med yrkeslivsrepresentanter i fakultetens beslutande organ. Vi är dock osäkra på om dessa yrkeslivsrepresentanter utgör en tillräckligt effektiv kanal för omvärldens synpunkter på universitetet.

5 Sammanfattande synpunkter och rekommendationer

Vårt sammanfattande intryck är att det bedrivs ett omfattande och mycket förtjänstfullt arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten vid Stockholms universitet. Kvalitetsarbetet bedrivs huvudsakligen på basplanet, inom de enskilda institutionerna. Värdefulla initiativ har också tagits på fakultetsnivån. Universitetsledningens roll har väsentligen varit att sätta tidsramar och ange en organisatorisk struktur för arbetet.

Universitetsledningens uppgifter i kvalitetsarbetet beskrivs i självvärderingen i följande punkter:

- att ge en fast organisatorisk och tidsmässig ram för processen
- att formulera mål för vad som skall uppnås
- att mobilisera organisationen
- att ge en sammanhållen ram för presentation av aktiviteter och resultat
- att avläsa effekter och vidta nödvändiga åtgärder
- att svara för spridning av resultaten.

Vår bedömning är att ledningen lyckats väl med att ge den organisatoriska ramen för processen. Såvitt vi kunnat bedöma har man också lyckats mobilisera organisationen, i varje fall institutionsledningarna och de närmast ansvariga lärarna. Resultaten av institutionernas kvalitetsarbete har kunnat spridas inom universitetet dels tack vare universitetsledningens fakultetsövergripande arrangemang, dels genom fakultetsvisa konferenser mellan institutionerna. Vi anser däremot inte att universitetsledningen har uppfyllt ambitionerna att tillräckligt tydligt formulera mål för kvalitetsarbetet och att avläsa effekter och vidta åtgärder.

Vi menar att universitetsledningen inte kan undvika att ta på sig ansvaret för att tydligt ange kvalitetsmål som är gemensamma för hela universitetet. Klart definierade strategiska kvalitetsmål behövs om ledningen på ett adekvat sätt skall kunna svara på de behov på basplanet som aktualiseras i kvalitetsarbetet. Man måste också följa upp implementeringen av sådana kvalitetsmål på ett

mer aktivt sätt än man hittills gjort med de maldokument som fastställts av universitetsstyrelsen.

Allmänt formulerade maldokument måste dessutom åtföljas av handlingsprogram med väldefinierade åtgärder, tydlig ansvarsfördelning och klara tidsfrister för när åtgärderna skall vara genomförda.

Avslutningsvis vill vi rekommendera universitetet – särskilt universitetsledningen – att i det fortsatta kvalitetsarbetet särskilt uppmärksamma följande frågor. Det bör understrykas att de följande punkterna tar sikte på sådant som vi menar kan förbättras. Vi tar här inte upp de punkter där vi anser att universitetets kvalitetsarbete redan är tillfredsställande.

Universitetet bör enligt vår uppfattning

- överväga behovet av en samlad strategisk planering för universitetets fortsatta utveckling
- utveckla ett gemensamt program för kvalitetsutveckling baserat på behov som identifieras i organisationen
- ta initiativ till en samlad analys av omvärldens behov och krav på universitetets verksamhet
- låta universitetsstyrelsen spela en mer aktiv roll i den strategiska planeringen
- ytterligare utveckla formerna för studenternas medverkan i kvalitetsarbetet
- komplettera gemensamma maldokument med tydliga handlingsprogram
- utnyttja systematisk utvärdering – under medverkan av externa bedömare – som kvalitetsfrämjande faktor inom samtliga institutioner och utbildningar
- överväga det akademiska ledarskapets villkor i den decentraliserade organisationen – bl.a. tydliggöra ledningens roll för verksamheten och dess utveckling
- åter pröva frågan om inrättande av en universitetsgemensam policygrupp för kvalitetsfrågor
- utveckla informationen till studenterna
- överväga former för att bättre utnyttja universitetets samlade kompetens inom utbildning och forskning för fakultetsöverskridande och flervetenskapliga initiativ
- se över fakultetsnämndernas storlek

- se över institutionsstrukturen vid universitetet
- förbättra förutsättningarna för återföring till följande studentkullar av resultaten av studenternas kursvärderingar.

Bilaga 1

Material som överlämnats till bedömargruppen

Kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet – en självvärdering; fastställd av universitetsstyrelsen 1997-08-15

Bilagor till självvärderingen:

- 1 Stockholms universitet budgetåret 1995/96 – en sammanfattning av årsredovisningen
- 2 Stockholms universitets institutionsorganisation
- 3 Högskolans tredje uppgift (utredning rörande universitetets externa kontakter; PM 1997-05-20)
- 4 Universitetsorganens uppgifter från och med 1 juli 1994 (universitetsstyrelsens beslut den lokala tillämpningen av högskoleförordningen; protokollsakt 1994-01-28)
- 5 Formerna för uppföljning och utvärdering vid universitetet (universitetsstyrelsens beslut om styrning av kvalitetsarbetet; PM 1993-10-08)
- 6 Allmänna riktlinjer för arbetet med kvalitetsutveckling vid Stockholms universitet (universitetsstyrelsens beslut om styrning av kvalitetsarbetet; beslut 1996-03-22)
- 7 Campuskonferenser hållna vid Stockholms universitet
- 8 Humanistiska fakultetens självvärdering (1997-06-03)
- 9 Juridiska fakultetens självvärdering (1997-04-14; vid platsbesöket ersatt av skrivelse 1997-06-23)
- 10 Samhällsvetenskapliga fakultetens självvärdering (1997-06-13)
- 11 Matematisk-naturvetenskapliga fakultetens självvärdering (1997-06-11)
- 12 Sammanfattning av den interna bedömningen av fakulteterna vid Stockholms universitet
- 13 Studentinflytande – klyscha eller realitet. Stockholms universitets studentkårs rapport om studenternas möjlighet till medverkan
- 14 Föreskrifter för jämställdhetskommittén vid Stockholms universitet
- 15 Enheten för pedagogisk utveckling: Läsarsprogram 1996/97 samt förslag till teman för institutionernas interna pedagogiska fortbildning

16 Stockholms universitets måldokument:

- Måldokument för Stockholms universitet; fastställt av universitetsstyrelsen 1993-06-18
- Handikapp och högskolestudier; fastställt av universitetsstyrelsen den 18 mars 1993
- Kvalitet i grundutbildningen; handlingsprogram fastställt av universitetsstyrelsen den 17 juni 1994
- Måldokument för studievägledning vid Stockholms universitet; fastställt av universitetsstyrelsen den 28 april 1995
- Studenten i centrum – måldokument för studentinflytande vid Stockholms universitet; fastställt av universitetsstyrelsen den 26 april 1996
- Mål för informationsteknikens användning och utveckling vid Stockholms universitet; fastställt av universitetsstyrelsen den 25 oktober 1996
- Mål för informationsverksamheten vid Stockholms universitet; fastställt av universitetsstyrelsen den 22 november 1996
- Jämställdhet för kvalitet – Stockholms universitets jämställdhetsplan 1993/94 – 1995/96

På begäran har bedömargruppen fått del av visst ytterligare material. Vid platsbesöket överlämnades kompletterande material från de olika fakulteterna.

Bedömargruppen har dessutom haft tillgång till aktuella kvalitetsutvecklingsprogram och rapporter från samtliga institutioner (fem pärmar som tillställdes sekretariatet redan under våren 1997). Under platsbesöket har ytterligare ett omfattande bakgrundsmaterial ställts till gruppens förfogande.

Bilaga 2

Program för bedömargruppens besök vid Stockholms universitet 30 september – 3 oktober 1997

Tisdag 30 september

19.00 Inledande överläggning med universitetsledningen
Middag

Onsdag 1 oktober

08.30–12.00 Humanistiska fakulteten
08.30–09.30 Fakultetsledningen
09.30–10.15 Institutionsföreträdare (språkvetenskapliga sektionen)
10.30–11.15 Institutionsföreträdare (historisk-filosofiska institutionen)
11.15–12.00 Studenter

12.00–13.30 Lunch (intern överläggning)

13.30–15.00 Institutionen för spanska och portugisiska
13.30–14.30 Institutionsledning samt lärare och administrativ personal
14.30–15.00 Studenter

15.00–16.30 Stödfunktioner

16.30–18.00 Intern överläggning

18.00 De externa ledamöterna i universitetsstyrelsen
Middag

Torsdag 2 oktober

08.30–11.00 Samhällsvetenskapliga fakulteten
08.30–09.30 Fakultetsledningen
09.30–10.15 Institutionsföreträdare
10.15–11.00 Studenter

11.00–12.30 Företagsekonomiska institutionen
11.00–12.00 Institutionsledning samt lärare och administrativ personal
12.00–12.30 Studenter

12.30–14.00	Lunch (intern överläggning)
14.00–16.30	Juridiska fakulteten
<i>14.00–15.45</i>	<i>Fakultetsledning och institutionsföreträdare</i>
<i>15.45–16.30</i>	<i>Studenter</i>
16.30–18.00	Intern överläggning
18.00	Studentkåren
	Middag

Fredag 3 oktober

08.30–11.00	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten
<i>08.30–09.30</i>	<i>Fakultetsledningen</i>
<i>09.30–10.15</i>	<i>Institutionsföreträdare</i>
<i>10.15–11.00</i>	<i>Studenter</i>
11.00–12.30	Kemiinstitutioner (KÖL – Kemiska övningslaboratoriet)
<i>11.00–12.00</i>	<i>Institutionsföreträdare, lärare och administrativ personal</i>
<i>12.00–12.30</i>	<i>Studenter</i>
12.30–14.00	Lunch (intern överläggning)
14.00–16.30	Universitetsledningen

Bilaga 3

Personer som bedömargruppen träffade under platsbesöket

Universitetsledningen

Gustaf Lindencrona, professor i finansrätt, rektor

Gunnel Engwall, professor i romanska språk, särskilt franska, prorektor

Leif Lindfors, universitetsdirektör

Ingemar Larsson, planeringschef

Kersti Bergman, projektsekreterare

Medlemmar av universitetsstyrelsen

Margareta Biörnstad, f d riksantikvarie

Håkan Hagwall, redaktör

Eva Johansson, riksdagsledamot

Gertrud Lennander, justitieråd

Lennart Lübeck, direktör

Kerstin Sirvell, dr

Stödfunktioner

Gunnel Engwall, prorektor

Leif Lindfors, universitetsdirektör

Mona Bessman, pedagogisk konsult

Arne Olsson, chef för studentbyrån

Gunnar Sahlin, chef för Stockholms universitetsbibliotek

Humanistiska fakulteten

Fakultetsledning

Erling Wande, professor i finsk-ugriska språk, humanistiska fakultetens dekanus, tillika dekanus för språkvetenskapliga sektionen

Willmar Sauter, professor i teatervetenskap, humanistiska fakultetens prodekanus, tillika historisk-filosofiska sektionens dekanus

Kerstin Dahlbäck, biträdande professor i litteraturvetenskap, historisk-filosofiska sektionens prodekanus

Gunilla Lindberg-Wada, professor i japanologi, särskilt modern japanska, språkvetenskapliga sektionens prodekanus
Lars Cleve, utbildningsledare
Jan Hedin, utbildningsledare

Institutionsföreträdare (språkvetenskapliga sektionen)

Hans Aili, universitetslektor i latin, studierektor vid institutionen för klassiska språk
Peter Alberg Jensen, professor i slaviska språk, särskilt ryska språket och litteraturen, prefekt för slaviska institutionen
Judith Chrystal, universitetslektor i svenska språket, studierektor vid institutionen för nordiska språk 1992–1995
David Minugh, utländsk lektor, studierektor vid engelska institutionen
Ingrid Nordberg, universitetslektor i tyska, studierektor vid institutionen för tyska och nederländska
Peter af Trampe, universitetslektor, prefekt för institutionen för lingvistik
Margareta Östman, universitetslektor, studierektor för franska vid institutionen för franska och italienska

Institutionsföreträdare (historisk-filosofiska sektionen)

Gunilla Bjerén, universitetslektor i kvinnoforskning, föreståndare för centrum för kvinnoforskning
Per-Erik Brolinson, universitetslektor, studierektor vid musikvetenskapliga institutionen
Anders Carlsson, universitetslektor, studierektor vid arkeologiska institutionen
Barbro Schaffer, universitetslektor, studierektor vid konstvetenskapliga institutionen
Charlotte Scheffer, universitetslektor, prefekt och studierektor vid institutionen för antikens kultur och samhällsliv
Astrid Söderberg Widding, universitetslektor, studierektor i filmvetenskap
Johnny Wijk, universitetslektor, studierektor vid historiska institutionen

Studeranderepresentanter

Linus Brohult, filosofiska ämnesrådet
Kerstin Cassel, doktorand i arkeologi
Jens Heed, fakultetsombud för humanistiska fakulteten
Charlotte Magnusson, ämnesrådet vid institutionen för nordiska språk
Per Strömbäck, ordförande i fakultetsrådet
Gunilla Thunberg, doktorand i lingvistik

Institutionen för spanska och portugisiska

Institutionsledning och personal

Amadeu Batel, universitetsadjunkt i portugisiska, studierektor

Eleanor Ekman, byråsekreterare

Johan Falk, biträdande professor i spanska, prefekt

Lars Fant, professor i romanska språk, särskilt iberoromanska språk, stf prefekt

Eva Löfquist, forskarassistent i spanska

Fernando Rodrigues, utländsk lektor i portugisiska

Débora Rottenberg, timlärare i spanska

Studeranderepresentanter

Laura Alvarez, doktorand i portugisiska

Jan Ewers, student, portugisiska

Caroline Sandberg, student, spanska

Ane Schei, doktorand i portugisiska, ordförande i doktorandrådet

Angela Villegas, student, spanska

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Fakultetsledning

Eskil Wadensjö, professor i arbetsmarknadspolitik, dekanus

Birgitta Qvarsell, professor i pedagogik, prodekanus

Johan Lundborg, kanslichef

Olof Liljefors, utbildningsledare

Jan Wibble, utbildningsledare

Institutionsföreträdare

Jan Gustafsson, universitetslektor, studierektor vid statistiska institutionen

Jan-Olov Jansson, universitetslektor, studierektor vid institutionen för ekonomisk historia

Anita Kollerbaur, universitetslektor, stf prefekt för institutionen för data- och systemvetenskap

Sten Köpniwsky, universitetslektor, stf prefekt och studierektor vid företags-ekonomiska institutionen

Astri Muren, universitetslektor, studierektor vid nationalekonomiska institutionen

Mats Rubarth, universitetsadjunkt, studierektor vid sociologiska institutionen

Bertil Sannel, universitetslektor, studierektor vid kulturgeografiska institutionen

Hans Sjöberg, universitetslektor, studierektor vid psykologiska institutionen

Maritta Soinen, universitetslektor, studierektor vid statsvetenskapliga institutionen

Ulf Sporrang, professor i geografi, prefekt för kulturgeografiska institutionen

Eva Wählander, universitetslektor, studierektor vid institutionen för socialt arbete

Studeranderepresentanter

Catharina Bengtsson, ordförande i fakultetsrådet

Oscar Höckerfelt, vice ordförande i fakultetsrådet

Natalie Koivula, doktorand i psykologi

Liisa Mast, fakultetsombud för samhällsvetenskapliga fakulteten

Mina O'Dowd, doktorand i internationell pedagogik

Carl Wilkens, doktorand i nationalekonomi

Företagsekonomiska institutionen

Institutionsledning och personal m.fl.

Johan Blaus, studentrepresentant, vice ordförande i kvalitetsrådet, ledamot av institutionsstyrelsen

Gunilla Danngård, ansvarig för studentexpeditionen

Ola Feurst, universitetslektor, ansvarig för institutet marknadsakademien

Evert Gummesson, professor

Oscar Höckerfelt, studentrepresentant, ordförande i kvalitetsrådet, ledamot av institutionsstyrelsen

Ernst Jonsson, professor, ansvarig för institutet för kommunal ekonomi

Sikander Khan, universitetslektor, prefekt

Sten Köpniwsky, universitetslektor, stf prefekt, studierektor

Karina Landkvist, studentrepresentant, ordförande i doktorandrådet

Jens Lindberg, universitetslektor i finansiering

Christer Lindgren, universitetslektor, ansvarig för datorgruppen

Catharina Löwing, studievägledare fristående kurser

Hunter Mabon, universitetslektor, institutet för personalekonomi

Li Malmström, universitetslektor, institutet för datorstödd företagsledning

Angelica Montero, koordinator vid internationella enheten
Kaj Sköldberg, professor, ansvarig för forskarutbildningen
Lisbeth Svengren, universitetslektor, ansvarig för kursgrupp marknadsföring
Göran Sällvin, studentrepresentant, ordförande i föreningen Ekonomerna, ledamot av institutionsstyrelsen
Cheick Wagué, universitetslektor, ansvarig för kursgrupp redovisning
Kicki Wennersten, kurskoordinator organisation
Lillemor Westerberg, universitetslektor, ansvarig för kursgrupp organisation

Studeranderepresentanter

Johan Blaus, vice ordförande i kvalitetsrådet
Thomas Ekman, studentrepresentant, utvecklingsrådet
Lena Hummerhielm, vice ordförande i föreningen Ekonomerna
Jeanette Jensen, ordförande för controller och revisionsekonomerna
Oscar Höckerfelt, ordförande i kvalitetsrådet
Johanna Sandqvist, kassör i föreningen Ekonomerna
Göran Sällvin, ordförande i föreningen Ekonomerna

Juridiska fakulteten

Fakultetsledning, institutionsledning och personal

Peter Seipel, professor i rättsinformatik, dekanus
Marianne Levin, professor i civilrätt, prodekanus
Anders Victorin, professor i fastighets-, byggnads- och värderingsrätt, prodekanus
Ronnie Eklund, professor i civilrätt, prefekt för juridiska institutionen
Anna-Greta Engvall, administrativ chef vid juridiska institutionen
Ronney Hagelberg, tf universitetslektor, kursföreståndare civilrätt 2
Gunilla Hallsénus, 1:e byråsekreterare
Rolf Höök, universitetsadjunkt, kursföreståndare juridisk introduktionskurs
Bengt Johansson, kanslichef
Katarina J Jonson, juridiska fakultetskansliet, sekreterare i fakultetsnämnd och forskningsutskott
Maria Sundling, informatör
Wiweka Warnling-Nerep, biträdande professor i offentlig rätt, stf prefekt för juridiska institutionen

Studeranderepresentanter

Ulf Bergström, ledamot av juridiska linjerådet 1996/97

Christian Edling, ledamot av juridiska linjerådet 1995/96–1997/98, fakultetsombud för juridiska fakulteten

Christina Helgesson, doktorand i immaterialrätt, ordförande i doktorandrådet 1997/98

Oliver Karacsony, ledamot av juridiska linjerådet 1996/97

Isabella Kataric, vice ordförande i juridiska linjerådet 1997/98

Teresa Simon, ledamot av doktorandrådet 1997/98

Niclas Sjöberg, ordförande i juridiska linjerådet 1997/98

Jesper Öberg, doktorand i finansrätt, ordförande i doktorandrådet 1996/97

Stockholms universitets studentkår

Jenny Andersson, ämnesrådssekreterare 1996/97

Erik Huhtanen, kårordförande 1996/97

Jessica Johnsson, vice kårordförande 1997/98

Elisabet Rendahl, kårordförande 1997/98

Antonia Ribbing, studieutskottets ordförande 1996/97

Erik Roos, doktorandombud

Charlotte Sommarin, vice kårordförande 1996/97

Johan Roos, studieutskottets ordförande 1997/98

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Fakultetsledning

Leif Wastenson, professor i fjärranalys, fakultetens dekanus

Bertil Andersson, professor i biokemi, dekanus för kemiska sektionen

Birgitta Eriksson, kanslichef

Ann-Caroline Nordström, utbildningsledare

Bibi Persson, byrådirektör

Margareta Ohné, ordf. grundutbildningsberedningen

Institutionsföreträdare

Elisabeth Haggård, professor i genetik, prefekt för genetiska institutionen

Margareta Karlsson, forskarassistent, studierektor vid institutionen för molekylärbiologi

Max Kesselberg, universitetslektor, studierektor vid Fysikum

Monica Lundberg, universitetslektor, studierektor vid institutionen för

fysikalisk och oorganisk kemi samt strukturkemi

Anders Nordström, universitetslektor, studierektor vid naturgeografiska institutionen

Caroline Nordquist, studievägledare vid institutionen för numerisk analys och datalogi

Ki Winblad, universitetslektor zoologiska institutionen

Marianne Särkinen, universitetsadjunkt, studierektor vid institutionen för geologi och geokemi

Torbjörn Tambour, universitetslektor, prefekt för matematiska institutionen

Per Unger, universitetslektor, studierektor vid institutionen för organisk kemi

Studeranderepresentanter

Nicklas Brandefeldt, doktorand i fysik

Gunnar Gustavsson, ämnesrådet vid institutionen för numerisk analys och datalogi

Jenny Lagerstrand, Quanta (ämnesrådet vid Fysikum)

Cecilia Rickardsson, doktorand i kulturgeografi

Fredrik Qvarnström, ordförande i fakultetsrådet

Mårten Wallberg, fakultetsombud för matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Johanna Wouters, doktorand i botanik

Kemiinstitutionerna

Institutionsledning och personal

Bertil Andersson, professor i biokemi, stf prefekt för institutionen för biokemi

Wanja Hammerfelt, byrådirektör, institutionen för fysikalisk och oorganisk kemi samt strukturkemi

Gunnar von Heijne, professor i teoretisk kemi

Åsa Jakobsson-Borin, studievägledare vid kemiska övningslaboratoriet (KÖL)

Monica Lundberg, universitetslektor, studierektor vid institutionen för fysikalisk och oorganisk kemi samt strukturkemi

Stefan Nordlund, biträdande professor, prefekt för institutionen för biokemi

Per Unger, universitetslektor, studierektor vid institutionen för organisk kemi

Studeranderepresentanter

Tim Bowden, doktorand i organisk kemi

Lorens van Dam, doktorand i fysikalisk kemi

Carin Lindén (åk 3), kemiska ämnesrådet

Tina Lycknert, kemiska ämnesrådet

Fredrik Qvarnström (åk 5), kemiska ämnesrådet

Kai Ulfstedt-Jäkel, kemiska ämnesrådet

Högskoleverkets rapportserie

Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Billagor:

- Bilaga 1: Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
- Bilaga 2: Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1995:1 R

Grundskolläroverutbildningen 1995

Högskoleverkets rapportserie 1996:1 R

Examensrättsprövning – Utbildning i biodynamisk odling

Högskoleverkets rapportserie 1996:2 R

Tillsynsrapport – Avgiftsfri utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:3 R

Examensrättsprövning – Konstnärlig kandidat- och magisterexamen

Högskoleverkets rapportserie 1996:4 R

Examensrättsprövning – Kyrkomusikalisk utbildning vid Sköndalsinstitutet

Högskoleverkets rapportserie 1996:5 R

Kvalitetsarbete vid universitet och högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1996:6 R

Värdutbildningar i högskolorna – En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:7 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95

Högskoleverkets rapportserie 1996:8 R

Forskarutbildningen inom det språkvetenskapliga området

– En utvärdering

Högskoleverkets rapportserie 1996:9 R

The National Quality Audit of Higher Education in Sweden

Högskoleverkets rapportserie 1996:10 R

Avgiftsbelagd utbildning i privat regi – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:11 R

Kriterier för benämningen universitet – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1996:12 R

Kvinnor och män i högskolorna. Från gymnasium till forskarutbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:13 R

Swedish Universities & University Colleges 1994/95 – Short Version of Annual Report

Högskoleverkets rapportserie 1996:14 R

Examensrättsprövning – Teologisk utbildning vid frikyrkliga seminarier och vid Umeå universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:15 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Borås

Högskoleverkets rapportserie 1996:16 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Uppsala universitet

Högskoleverkets rapportserie 1996:17 R

Examensrättsprövning – Uppföljning av teologisk utbildning

Högskoleverkets rapportserie 1996:18 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping

Högskoleverkets rapportserie 1996:19 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlstad

Högskoleverkets rapportserie 1996:20 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lärarhögskolan i Stockholm

Högskoleverkets rapportserie 1996:21 R

Högskoleprovet – Genom elva forskares ögon

Högskoleverkets rapportserie 1996:22 R

Högskolor på Gotland

Högskoleverkets rapportserie 1996:23 R

Rätt att inrätta professurer – Högskoleverkets prövning av Högskolan i Kalmar, Karlstad, Växjö, Örebro samt Mitthögskolan och Mälardalens högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1996:24 R

Årsrapport för universitet & högskolor 1994/95

– Kortversion

Högskoleverkets rapportserie 1996:25 R

Förslag till meritvärdering vid urval på betyg – Högskoleverkets förslag till meritvärdering av nya och gamla gymnasiebetyg m.m.

Högskoleverkets rapportserie 1996:26 R

Redovisning vid universitet och högskolor – Rapport till regeringen

Högskoleverkets rapportserie 1996:27 R

Quality Audit of Uppsala University

Högskoleverkets rapportserie 1996:28 R

Tillsynsrapport – Förfarande med inaktiva doktorander

Högskoleverkets rapportserie 1996:29 R

Examensrättsprövning – Prövning av medieutbildningen vid Mediehögskolan i Uppsala

Högskoleverkets rapportserie 1996:30 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid fem lärosäten

Högskoleverkets rapportserie 1997:1 R

Högskoleutbildningar inom vård och omsorg – En utredning

Högskoleverkets rapportserie 1997:2 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Kristianstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:3 R

Examensrättsprövning – Läroverutbildning vid högskolorna i Borås och Halmstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:4 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Örebro

Högskoleverkets rapportserie 1997:5 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Dalarna

Högskoleverkets rapportserie 1997:6 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Operahögskolan i Stockholm

Högskoleverkets rapportserie 1997:7 R

Kvalitet och förändring

Högskoleverkets rapportserie 1997:8 R

Rekryteringsmål för kvinnliga professorer

– ett regeringsuppdrag

Högskoleverkets rapportserie 1997:9 R

Examensrättsprövning – Utbildningar vid Södertörns högskolor

Högskoleverkets rapportserie 1997:10 R

Examensrättsprövning – Grundskolläroverutbildningen vid Högskolan i Falun/Borlänge, Högskolan i Jönköping och Högskolan i Kristianstad

Högskoleverkets rapportserie 1997:11 R

- Examensrättsprövning – Utbildningar vid Företagsekonomiska Institutet, Stockholms Musikpedagogiska Institut och Högskolan i Gävle/Sandviken
Högskoleverkets rapportserie 1997:12 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby
Högskoleverkets rapportserie 1997:13 R
- Examensrättsprövning – Utbildning i pedagogiskt drama vid tre folkhögskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:14 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Gävle/Sandviken
Högskoleverkets rapportserie 1997:15 R
- Poänggivande uppdragsutbildning i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:16 R
- Årsrapport för universitet & högskolor 1995/96
Högskoleverkets rapportserie 1997:17 R
- Swedish Universities & University Colleges 1995/96 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1997:18 R
- Årsrapport för universitet och högskolor 1995/96 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1997:19 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mälardalens högskola
Högskoleverkets rapportserie 1997:20 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Danshögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:21 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungliga Musikhögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:22 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet
Högskoleverkets rapportserie 1997:23 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Halmstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:24 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Kalmar
Högskoleverkets rapportserie 1997:25 R
- Kandidat- och magisterexamen vid Kungliga Musikhögskolan – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:26 R
- Uppföljning av resurstilldelningssystemet för grundläggande högskoleutbildning – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:27 R
- Bilateralt forskningsamarbete med Östeuropa – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:28 R
- Läkarutbildningen i Sverige – hur bra är den?
Bilagor:
 - Självvärderingar och extern bedömning
 - Vad säger studenterna om läkarutbildningen?
 - Vad säger AT-läkare, handledare och examinators om läkarutbildningen?
Högskoleverkets rapportserie 1997:29 R
- Apotekarutbildningen vid ytterligare en högskola? – Ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:30 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mitthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:31 R
- Gymnasieläroexamen vid Högskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet och Mitthögskolan – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:32 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Bilagor:
 - Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
 - Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:33 R
- Konstnärlig högskoleexamen i konst och design vid fem hantverksskolor – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:34 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Konsthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:35 R
- Examensmål för lärarexamina
Högskoleverkets rapportserie 1997:36 R
- Rätt att inrätta professorer – Högskoleverkets prövning av Högskolan i Halmstad, Högskolan i Karlskrona/Ronneby, Högskolan i Örebro, Idrotthögskolan samt Mitthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:37 R
- Magisterexamensprövning vid elva högskolor – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:38 R
- Examinationen i högskolan – Slutrapport från Högskoleverkets examinationsprojekt
Högskoleverkets rapportserie 1997:39 R
- Tillväxt och växtvärk – Uppföljning av magisterexamensrätt på medelstora högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:40 R
- Kvalitetsarbete – ett sätt att förbättra verksamhetens kvalitet vid universitet och högskolor. Halvtidsrapport för granskningen av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:41 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Tekniska högskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:42 R